

ANLEGGSMASKINEN^{AM.NO}

NR. 9. NOVEMBER 2017 | 58. ÅRGANG

MBs
nye
X-klasse

33

Kutter
fagbrev-
krav

42

Meget
godt
bestått

60

I-SHIFT KRABBEGIR

Bedre startevne i kupert terreng
og 325 tonns trekk-kraft

INFOTAINMET

- DAB-radio, Spotify,USB,
Dynafleet, 2 telefoner m.m.

SIKKERT FØRERHUS

Bransjens sikreste
arbeidsplass

TANDEM AKSELLOFT

Hev/senk på 15 sekunder

VOLVO DYNAMIC STEERING

Fingerlett styring

AUTOMATIC TRACTION CONTROL

Øyeblikkelig velgrep når du trenger det

SPAR PENGES MED CIRCLE K

Lavere transportkostnader handler ikke bare om prisen på drivstoff. Det handler også om summen av ting som til slutt påvirker bunnlinjen din. Som alle de små utgiftene som er lette å overse. På Circle K ser vi hele bildet. Det handler om total kostnadsbesparelse. Kontakt oss for å redusere de totale transportkostnaden for din bedrift.

Les mer på circlek.no/bedrift

Tung last og utfordrende terreng er ingen hindring, Volvo FMX er laget for å takle tøffere forhold noensinne. Men robusthet og styrke er ikke alt. Lastebilen har også en lang rekke unike funksjoner som lar deg gjøre jobben på en raskere, tryggere og mer behagelig måte, og som også gir bedre driftsøkonomi.

VOLVO FMX

Volvo Trucks. Driving Progress

Take it easy

Geomatikk fjerner fakturagebyret fra 1.10.2017

Geomatikk har etter innspill fra MEF og brukerne av tjenesten, bestemt at fakturagebyret fjernes på alle fakturaer som utstedes etter 1.10.2017.

Dette gjelder både Gravemeldings-/påvisnings-tjenesten og Ledningsdata for planlegging.

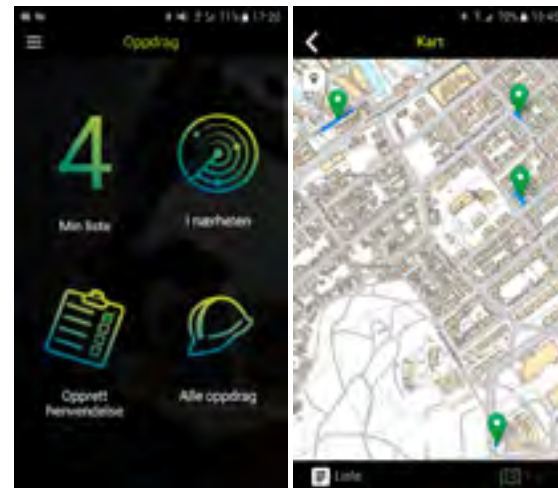
Nå kan du registrere gravehenvendelser direkte i appen GeoGrav – mobilapp fra Geomatikk

Vi gir deg enkel tilgang til kundeportalen ute på grøfta.

GeoGrav kan hjelpe deg med følgende:

- Oversikt over mine ordre
- Oversikt over firmaets ordre
- Vise ordre i kart
- Vise ordre nær min posisjon
- Vise dokumenter
- Registrere nye ordre
- Start/stopp graving

Appen heter GeoGrav (søk på Geomatikk) og kan lastes ned gratis fra Google Play og App Store.

Mer informasjon finner du på www.gravemelding.no

Spør oss - før du graver

Geomatikk utfører gravemeldings- og kabelpåvisningstjeneste for mange kommuner, e-verk og andre eiere av infrastruktur. Registrer henvendelsene på vår kundeportal - eller kontakt vårt kundesenter.

Se komplett oversikt på www.gravemelding.no

Geomatikk

CLOSE TO OUR CUSTOMERS

WIRTGEN GROUP

Alle behov dekket!

► www.wirtgen-group.com/technologien

ROAD AND MINERAL TECHNOLOGIES. Med ledende teknologi fra WIRTGEN GROUP kan du løse alle oppgaver i veibyggings-syklusen optimalt og økonomisk. Knusing, blanding, utlegging, kompaktering og senere rehabilitering. Du kan stole på de sterke produktene fra WIRTGEN GROUP teamet, WIRTGEN, VÖGELE, HAMM, KLEEMANN og BENNINGHOVEN.

► www.wirtgen-group.com/norway

WIRTGEN NORWAY AS • Gallebergveien 18 • 3070 Sande • T: +47 33 / 78 66 00

WIRTGEN / VÖGELE / HAMM / KLEEMANN / BENNINGHOVEN

INNHOOLD

- 8 Stor interesse for E6 Kolomoen-Moelv
- 10 Gasellebedrifter
- 12 Norsk firma lager «lue» til betongkummer
- 16 Stjal GPS-antenner og maskinstyring for tre millioner
- 20 Vegvesenet: – Ikke krav om elektroniske tennere
- 24 Nordens største sprengningsfirma
- 28 Mobil knuser styres via mobilen
- 33 Mercedes-Benz X-klasse – en ny stjerne er født
- 36 Solgte Norges største hjullaster
- 37 Borerigg med 55 m² dekningsareal
- 38 Verdifulle lærlinger
- 42 DiBK dropper krav om fagutdanning
- 49 Etterlyser verdsetting av praktisk erfaring
- 56 Maskintest: Komatsu PC 138 US
- 60 – Gleder meg til hver mandag
- 68 MEF har ordet
- 69 MEF-nytt
- 74 Neste nummer

Abonnement: 10 utgaver pr år. Kun kr 550,-
Bestill hos kundeservice. Tlf 67 11 38 19, epost am@aboservice.no.

ØYEBLIKKET

GODT HUMØR: Lærlingene Eivind Dimmen (t.v.) og Werner Riksheim stortrives på jobb hos Volda Maskin og trekker frem det gode arbeidsmiljøet som noe av det aller beste med bedriften. Her er de på et på et prosjekt i Mosmarka utenfor Ørsta. (Foto: Runar F. Daler)

REDAKTØREN

Hårreisende kuvending

Direktoratet for byggkvalitet – DiBK blant venner og uvenner – har de siste par årene strammet tommeskruen i kravet om dokumentert og formell kompetanse.

Erfaring fra et helt et liv levd i praktisk arbeid er vel og bra, men teller fint lite når det skal dokumenteres hva du kan. Skal du ha noe som helst som minner om Sentral Godkjenning som utførende, så må du minst ha fagbrev i TK1 og Teknisk fagskole eller ingeniør i høyere TK.

Kravet om formalisert kompetanse har for mange vært innstrammet langt forbi smerteterskel. Men det har hatt en hyggelig bieffekt: En økende strøm av folk som ønsker å avlegge fagprøve. De erfarne folkene blitt dratt med i bygge- og anleggsnæringens langvarige kamp for å styrke yrkesutdanning og fagopplæring. Vi har lenge vært på en positiv og riktig vei her.

Nå slår DiBK kontra, så det knaker i veggene. Fra nå kan man godt få Sentral Godkjenning som utførende, uten et eneste fagbrev i bedriften. Og uten et eneste ADK-sertifikat til VA-arbeid. En ingeniør på kontoret er nok. De som gjør jobben kan godt ha kommet inn med siste buss fra "Rumenski Bemanning AS".

Når så du sist et eksempel på at en ingeniør på kontoret er den beste garantien for at en bedrift har praktisk gjennomføringsevne ute i grøfta?

Det er så inderlig, bloddryppende ironisk at dette kommer fra DiBK. Myndighetsorganet som hiver SG-søknaden din i søpla om du har erfaring, men mangler fagbrev. Plutselig har det blitt for strengt å kreve fagbrev som bevis på at bedriften faktisk kan gjennomføre.

Kan hende det er noe her jeg ikke ser eller forstår. Men for meg ser dette ut som en hårreisende kuvending.

jos@mef.no

Utgiver:
Maskinentreprenørenes Forbund

Redaksjon:
Pb. 505, Sentrum,
0105 Oslo
Fred. Olsens gate 3,
0152 Oslo
Tlf. 22 40 29 00/
anleggsmaskinen@mef.no

I redaksjonen:
Ansv. redaktør
Jørn Söderholm
Mob 41 65 52 20
jos@mef.no

Journalist
Runar F. Daler
Tlf 22 40 29 22
Mob 48 24 64 12
rd@mef.no

Siri Ulvin
Kari Druglimo-Nygaard

Annonser:
A2Media AS
Camilla Sparby
Tlf 47 70 73 38
camilla@a2media.no

Bjørnulf Lie
Tlf 97 16 65 07
bjornulf@a2media.no

Abonnement:
DB Partner AS
am@aboservice.no
Postboks 163,
1319 Bekkestua
Konto: 1602.55.93417
Kr 650 pr år (10 utg)

Forsidebilde:
Jørn Söderholm

Design og trykk:
GRØSET™

ISSN 0003-3715
58. årgang

AKTUELT

Stor interesse for E6 Kolomoen-Moelv

– Utbyggingsprosjektet er tidenes mulighet for entreprenørene og leverandørene som er tilstede her i kveld.

Tekst og foto: Solvår M. Strand – anleggsmaskinen@mef.no

Det sa distriktssjef Leiv Peter Blakstad i MEF til de 150 fremmøtte på et informasjonsmøte om nye E6 på Rudshøgda nylig. I forsamlingen var over 40 entreprenører og 50 ulike leverandører representert.

EUROPAS STØRSTE

Prosjektdirektør i Nye Veier, Øyvind Moshagen, informerte om status for hele utbyggingen. Sammen med utbyggings-sjefene Kåre Nordsjø og Jarle Kristian Tangen snakket han om selve oppdraget, gjennomføringsmodellen, HMS og BVP som anskaffelsesmetode. Moshagen kunne fortelle at veiprojektet er Europas største akkurat nå. Planleggingen er 95 prosent ferdig, men det er fortsatt muligheter for justeringer i prosjekteringen.

HÆHRE OG VEIDEKKE

Utbyggingsprosjektet er delt i to strekninger. Prosjektleder Gudmund Roen fra Hæhre orienterte om deres oppdrag med å bygge 19 km motorvei fra Kolomoen til Arnkvern, mens prosjektleder Neal Nordahl fra Veidekke informerte om den 24 km lange strekningen som Veidekke skal bygge fra Arnkvern til Moelv.

Hæhre Entreprenør AS er godt i gang på sin strekning, mens Veidekke Entreprenør AS starter anleggsarbeidene i november.

STORT KRAV TIL ANTALL LÆRLINGER

Daglig leder for Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) Region

Øst, Edvard Rustad, stilte spørsmål til Nye Veier og prosjektlederne angående kravet om syv prosent lærlinger på prosjektet. Svaret fra Moshagen var at kravet er fastsatt og at det muligens vil være enda høyere krav til bruk av lærlinger i kommende store veiprojekter. Hæhres prosjektleder, Gudmund Roen, var enig med Rustad i at det kan gi store utfordringer.

– Kanskje må vi spørre fylkeskommunen om muligheten for opprettelse av flere klasser i anleggsteknikk, for nå vil etterspørselen bli større enn antall lærlinger som kommer ut fra skolene, sa Rustad.

SKAFF DERE KOMPETANSE!

– Det er tydelig at mange ønsker oppdrag for Hæhre og Veidekke, og gledelig at så mange deltok på møtet vårt. Vi har stor tro på at flere av de oppmøtte får oppdrag fra både Hæhre og Veidekke, sier MEFs distriktssjef Leif Peter Blakstad.

Hæhre og Veidekke oppfordrer alle som ønsker jobb om å ta kontakt, og de presiserer at kompetanse er viktig, enten det er BIM, 3D-modellering eller fagbrev. De oppfordrer entreprenørene til å sende sine ansatte på fagbrevkurs, ettersom krav om faglærte (fagbrev) er 50 prosent av arbeidende timer på kontraktsarbeidet. ■

TENTE LYS: Det var bra oppmøte på Rudshøgda.

VELLYKKET: Fra venstre: Leiv Peter Blakstad (MEF), Neal Nordahl (Veidekke), Øyvind Moshagen (Nye Veier) og Gudmund Roen (Hæhre).

KOMATSU®

PROUD TO PERFORM

PC210LC-11

MOTOREFFEKT 165 HK/ 123 kW
DRIFTSVEKT 22 620 – 23 480 kg
SKUFFEVOLUM max 1,7 m³

Kvalitet og komfort i toppklasse!

- Stabil, stor løftekapasitet
- Meget støy- og vibrasjonssvak stor hytte
- KDPF dieselpartikkelfilter og AdBlue®-enhet med 9.000 timer/ 5 års garanti og inntil to gratis skifter av partikkelfilteret
- Meget driftssikker

Oppgradert hydraulikk

- Store bomsylindrer
- Oppgradert hydraulikkentral
- Opptil 23 % økt løftekapasitet
- Høy kjørekomfort og behagelig hydraulikk

INKLUDERER:

Gratis vedlikeholdsprogram i 3 år / 2000 t
- 5 år / 9000 timers garanti på SCR-enheten

KOMTRAX

HELSELBERG MASKIN AS

Tlf: 22 88 72 00 \ www.hesselbergmaskin.no

N Norgeodesi AS

PLAN-LASER

LL 100, helautomatisk planlaser. Komplet i koffert med laser-mottaker, stativ og nivellerstang.

Alt i en koffert!

KAMPANJE
5.950,-

FALL-LASER

GL 412N, 1 falls laser m/fjernkontroll og mottaker m/mm avlesning.

13.950,-

BEST SELGER

Toppmodell håndholdt GPS/GNSS

M/innebygget Laser-avstandsmåler Trimble Geo 7X Inkl. rover kit.

129.000,-

BEST SELGER

Alt-i-en laser, UL633

Plan, 1-fall, 2-fall, grøfte, anlegg, bygg, lodd og vertikalt.

23.900,-

GPS/GNSS ANLEGGSPAKKER - LANDMÅLERPAKKER

NYHET! SPECTRA SP60

Etterfølgeren til våre populære PM700/MM300

NYHET! TRIMBLE R2

Ligner vår mest solgte toppmodell, Trimble R10

111.000,-

159.000,-

Meget kompakte modeller, høy ytelse - passer like godt for laserbrukeren som for landmåleren. Les mer på våre hjemmesider

Alle priser er eks. mva.

NYHET - TOTALSTASJON med 3D skanner – Trimble SX10

- Skanner 26 600 punkter i sekundet
- Integreert kamera
- 3DM skanning opptil 600 meter
- Vinkelnøyaktighet 1"
- DR Plus opptil 1300m
- Avstandsmåling opptil 2500 meter

SOLIDE PRODUKTER, TJENESTER, OPPLÆRING, PROGRAMVARE, SERVICE OG SUPPORT – NÅR DU TRENGER DET.

GASELLEBEDRIFTER:
Siden 2003 har Dagens Næringsliv kåret og presentert de norske gasselene i samarbeid med det som nå heter Bisnode Credit as. Det kåres en nasjonal vinner og vinnere i alle landets fylker. For å oppnå gasselstatus, må bedriften bl.a. minst ha doblet omsetningen over de siste fire år, den må ha hatt en omsetning på over en million kroner første år, et positivt samlet driftsresultat og unngått negativ vekst i perioden.

Nytt om navn:

SANDVIK NORGE AS:

Geir Bjarne Dahl-Olsen (46 år) er tilbake hos Sandvik Norge AS og fortsetter som selger for overjordstrigger. Han startet hos Sandvik første gang i 2012 og hadde så en liten periode hos Wirtgen Group fra 1. desember 2016 til 1. oktober 2017. Han har hele tiden jobbet innen salg, og skal nå ha fokus på følgende områder: Vestfold, Buskerud, Telemark og Østfold.

LEMMINKÄINEN NORGE AS

Ingrid Therese Tjøsvold blir ny

administrerende direktør i Lemminkäinen Norge med oppstart 14. november. Tjøsvold kommer fra stillingen som adm. dir. for RenoNorden Norge. Tidligere har hun bl.a. vært leder for Mesta Drift AS og direktør for Business Support i Mesta, og hun har hatt omfattende lederansvar i selskaper som Rieber og Søn ASA og Hansa Borg Bryggerier AS.

Gasellebedrift for andre året på rad

– Vi er veldig stolte over å innta en meget hederlig 20. plass blant de 254 bedriftene som oppfyller gaselle-kriteriene i Hordaland i 2017, sier daglig leder i Hardlife AS, Stein Iversen i en pressemelding.

– I Askøy kommune utenfor Bergen er Hardlife AS rangert som gasellebedrift nr. 2, og vi er som andre års gasellebedrift meget fornøyd over å være et av de de raskest voksende firmaer i distriktet, sier Iversen.

I fjor ble Hardlife gasellebedrift for første gang (på første mulighet), og bedriften har beholdt plassen i år i sitt femte leveår, med en omsetningsøkning på hele 380 prosent.

– Firmaet hadde en omsetning på ca. 24 millioner kroner i fjor, og har mer enn tredoblet omsetningen de siste fire årene. Hardlife AS har ved direkte salg klart å holde sine priser lave uten at det har gått utover kvaliteten eller kundenes tilfredshet. Som et resultat av dette ventes ytterligere vekst fremover, legger Iversen stolt til.

Gasellevinner i Telemark

Med firmaet Crusher International AS har gründer Lloyd Sundstøl laget sin egen lille nisje: Rehabilitering av mindre veier med resirkulering av massene i veien.

– Man slipper å skjære vekk og kaste gammelt veidekke. Det er mer fornuftig å male det opp og knuse det sammen med stein og annen masse på stedet, for så å kunne bruke det på nytt. Alt kan gjenbrukes. I stedet for å frakte gammel masse vekk og ny masse tilbake, frakter vi maskiner og bindemiddel og bruker den massen som allerede finnes på stedet, forklarte Lloyd Sundstøl til Anleggsmaskinen i 2015.

Siden den gang har Sundstøl opplevd en forrykende utvikling. Crusher International omsatte i fjor for over 20 millioner kroner, og fikk

et resultat på nesten fire millioner. Omsetningsveksten fra 2013 til 2016 har vært på vanvittige 1809 prosent. Og gründeren selv har tro på stadig vekst.

– Potensialet er gigantisk. Den største utfordringen vår når vi skal ut og selge det vi kan, er at dette er for godt til å være sant. Vi gjør jobben på halve tiden og til halve kosten av konkurrentene, uttalte han nylig i et intervju med Dagens Næringsliv.

Knuser alt og alle. Lloyd Sundstøl og firmaet Crusher International opplever forrykende vekst. (Foto: Jørn Söderholm).

Kvalitetssikring av pukk & grus

ANALYSE
RÅDGIVNING
CE-MERKING

DOKUMENTASJON
KVALITETSSYSTEMER
KURS & OPPLÆRING

Laboratoriet er godkjent av Kontrollrådet i klasse H

TJERVÅG AS / Tlf: 90 21 56 38 / post@tjervag.no / www.tjervag.no

TJERVÅG

MASKINER I LAGER NÅ

CAT 305.5E2 CR

STABIL KOMPAKTMASKIN MED RÅ KRAFT OG SUVEREN KOMFORT

CAT 307E2

DEN POPULÆRE 8-TONNEREN MED FASTBOM
Nyhet: Nå med mulighet for lang stikke

Når tid er penger og driftssikkerhet er viktig, er det oss og våre maskiner du kan stole på for å få jobben gjort. Vårt serviceapparat er tilgjengelig for deg over hele landet, og vi står alltid klare til å hjelpe deg. Ta kontakt for en uforpliktende prat eller les mer om kampanjen på vår hjemmeside.

PON EQUIPMENT AS - TLF 815 66 500 - WWW.PON-CAT.COM

Norsk firma har laget "lue" i PU til betongkummer

Her bæres komplett PU-isolasjon til én betongkum. Et nytt produkt på markedet skal gjøre det enklere å isolere betongkummer.

GRIMSTAD: Kjegleformede kummer/kumtopper er gode saker og mye brukt. Men de er utsatt når det fryser på. Frosten skal helst ikke få komme inn til armaturer og annet utstyr inne i kummen.

Å isolere kummene med plater i XPS eller EPS er ikke uvanlig. Men det kan være arbeidskrevende og utsatt for skader.

ISOHATT ISOLERER VANNKUMMEN

Nå har WDF Isolasjon AS i Grimstad kommet opp med en mulig løsning: En "lue" til å legge over kumtoppen. De kaller produktet Isohatt, og det består i en topp laget i PU-skum, formstøpt etter den aktuelle kumtoppen.

– Vår løsning går ut på å isolere selve

kummen. Det er mer effektivt og koster ca halvparten. Løsningen vår heter Isohatt, den er en skreddersydd hylse i robust polyurethan som tres utenpå kummen, slik at den «kroppsisoleres», sier daglig leder Dagfinn Knutsen i WDF Isolasjon.

Firmaet ble etablert i fjor sommer, og kom i gang med salget utpå høsten. Pt. er det laget former til fire forskjellige størrelser:

- 1400 eksentrisk
- 1600 eksentrisk
- 1600 sentrisk
- 2000 sentrisk

Isohatten legges over kumtoppen, justeres evt med justeringsringer og omfylles som annen isolasjon. Åpningen isoleres med et eget lokk i samme materiale. Produktet er utviklet og lages av bedriften selv, av folk med erfaring fra VA og båtbygging. ■

LUE: Isohatt til en 1600 eksentrisk kumtopp klar til bruk. Far og sønn Fredrik (t.v.) og Werner Krath.

NORSECRAFT GEO

Digital anleggs plass?

Sjekk ut: www.norsecraftgeo.no for informasjon om dette!

I samarbeid med Fredheim Maskin AS

Gneisveien 1, 1816 Skiptvet
Tlf. 959 84 437, post@ksr-maskin.no
www.ksr-maskin.no

- ♦ McQuaid hammerbommene for krevende norske forhold
- ♦ Mobil og stasjonær utførelser
- ♦ Mange i produksjon i Norge

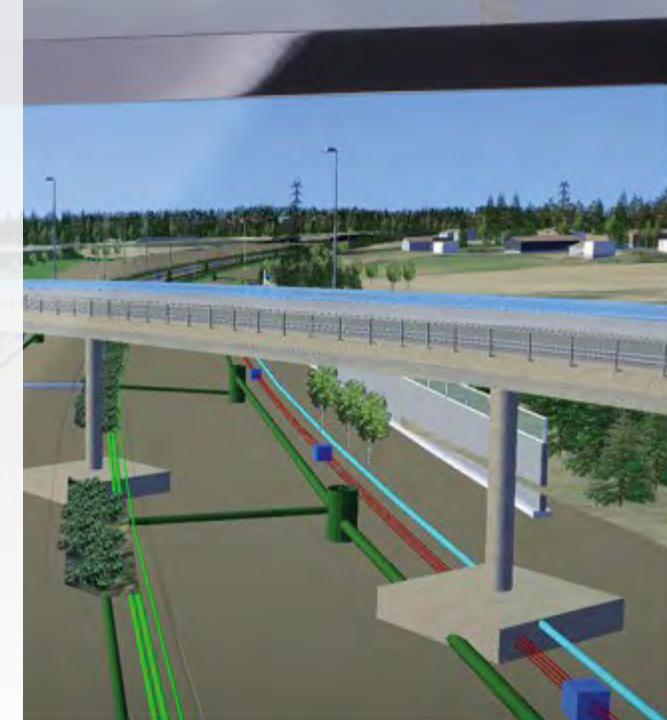

- ♦ Targo 3000 saktegående avfallskvern
- ♦ Drivstoffbesparende direkte drift
- ♦ Markedets beste servicetilgang
- ♦ Ekstra kraftig Biopower utgave til biomasse
- ♦ Leveres på hjul, belter eller som stasjonær anlegg

CE Merking av masser på plass?

- ♦ Sikteprøver, Los Angeles, Micro Deval, Mølle test, Flisighetsindeks m.m
- ♦ Vi er behjelpelig med CE merking av masser, innledende typeprøving og løpende kontroll
- ♦ Vi tilbyr også test utstyr

KONTAKT
post@norsecraftgeo.no / telefon 67 17 75 15

Ahlsell – din samarbeidspartner på VA

Ahlsell er landets største fullsortimentsgrossist, med et unikt produktutvalg innen VVS, VA, Elektro, i tillegg til Verktøy, maskiner og verneutstyr. Som kunde hos oss trenger du med andre ord bare å forholde deg til én leverandør.

ahlsell.no

ahlsell
gjør det enklere å være fagmann

Authorised dealer of Hitachi Construction Machinery

FULL KONTROLL

Den nye serie 6 hjullasterserien fra Hitachi har vært svært populær her i landet. Nå er serie 6 tilgjengelig fra liten kompaktlaster til den største ZW550-6 på drøyt 50 tonn. Enkelte av modellene kommer også som parallelløftere. Så uansett lastebehov - du vil alltid finne en Hitachi hjullaster som passer ditt bruk.

Uavhengig av modellestørrelse kommer de nye hjullasterne i serie 6 med en rekke nye forbedringer. Økt effektivitet og produktivitet, samt et lavere drivstofforbruk er noe av endringene. I tillegg er det gjort en rekke små og store forbedringer som sikrer deg som maskinfører en mer komfortabel og sikrere hverdag. Blant annet er lyddemperen og luftinntaket skiftet ut og stilt på linje for å øke sikten bakover fra førerhuset.

I en Hitachi hjullaster har du dermed full kontroll - til enhver tid.

Les mer på www.nasta.no.

HITACHI

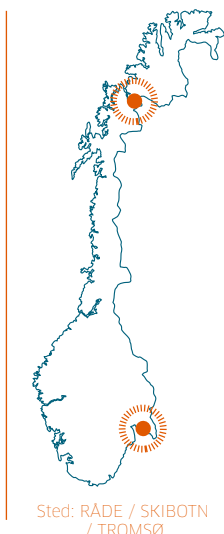
Reliable solutions

NASTA®
Telefon: 33 13 26 00

TYVERI: Lars Andersen er HMS- og KS-leder i Råde Graveservice.

IF ANBEFALER: – TA UT GPS-ANTENNER OG SKJERM AV MASKINEN ETTER ARBEIDSTID

Tyver stjal GPS-antennener og maskinstyring for tre millioner

Tyver har i høst forsynt seg av GPS-utstyr fra gravemaskiner. På fem tilfeller i Troms og ett i Østfold forsvant verdier for tre millioner kroner. If anbefaler der det er mulig å demontere GPS-skjerm og antenner etter arbeidstid.

Tekst og foto: Jørn Söderholm – jos@mef.no

RÅDE / SKIBOTN / TROMSØ: – Vi prøver å parkere maskinene mest mulig synlig. Det har blitt færre tyverier av det. Men denne gangen hjalp det ikke. Maskinen sto helt inntil en hovedvei.

Det sier HMS- og KS-leder Lars Andersen i Råde Graveservice AS. Om morgenen 18. oktober – en helt vanlig onsdag – kom føreren av en Volvo ECR 145 på jobb. Da var begge GPS-antennene til maskinens Topcon maskinstyring demontert og stjålet. To antenner og arbeidet med å skifte ut klippede kabler ga en kostnad på 50 000 kroner. Da er ikke ståtiden som følge av reparasjon medregnet.

SMÅPENGER

Det var dessverre bare småpenger sammen-

lignet med verdiene som forsvant ved flere tyverier i Troms bare noen få dager før tyveriet i Østfold.

I oktober har GPS- og maskinstyringsutstyr for store verdier blitt stjålet. I totalt fem tyverier i Skibotn og Tromsø-området og ett i Østfold forsvant verdier for tre millioner kroner i følge If. For Råde Graveservice var det altså "bare" 50 000, men likevel et kostbart tyveri.

– Vi har anmeldt tyveriet og montert nytt utstyr. Kostnadene dekkes av forsikringen. Men egenandelen er stor og vi får neppe dekket tiden maskinen måtte tas ut av arbeid, sier Andersen.

PARKERE GODT SYNLIG

Råde Graveservice velger å parkere sine

maskiner mest mulig synlig etter arbeidstid, i håp om at det skal forebygge tyverier. En doser selskapet hadde gående på en tipp ble utsatt for flere tyverier. Da sto den parkert litt unnagjemt på området. Etter at de begynte å parkere den godt synlig helt inntil E6 ble det slutt på tyveriene. Men Volvo 145-en i det siste tilfellet sto altså godt synlig parkert, uten at det forhindret tyveri av antennene.

– Hva med å demontere skjerm og antenner etter arbeidstid, og låse det inn på brakka eller i maskinførerens bil?

– Nei, det gjør vi ikke. Vi har fått vite at forsikringen kun gjelder når utstyret er montert i maskinen og døra er låst, sier Andersen.

Men akkurat der har forsikringsbransjen

FORTS

www.dieseltank.no

▼ PROCUT AS Tel 71 22 60 90 E-post: tank@procut.no

ALLSIKRING AS

TOTALLEVERANDØR INNEN
OMRÅDESIKRING

**GJERDER | PORTER | BOMMER | ANLEGGSIKRING | ADGANGSKONTROLL
REKKVERK | BOD OG GITTERSYSTEMER | AUTOMATIKK OG MEKANISK MONTASJE**

ALLSIKRING.NO | 4000 2772 | POST@ALLSIKRING.NO | SKOLMAR 8, 3232 SANDEFJORD

Your World, Our Tires

FORESTECH
WIDE BASE FORESTRY TIRES

- Skogbruksmaskiner og lassbærere
- Utmerket trekkraft i krevende terreng
- Punkteringsbeskyttelse i bead og skulder

bkt-tires.com
in f t y

BKT
GROWING TOGETHER

Kontakt din nærmeste maskinforhandler eller dekkverksted for et godt tilbud!

Importør: NDI Norge AS - www.ndi.no

forandret mening. I alle fall If.

– If har laget en maskinløsoverdekning som omfatter blant annet GPS-utstyr. Denne forsikringen gjelder både i, på og utenfor maskinen så lenge det blir sikret på best mulig måte. Der det er mulig, bør GPS-antennene tas av ved arbeidstidens slutt og settes på igjen neste morgen. Ta med utstyret hjem eller lås det inne i tyverisikkert rom. Forsikring er ikke noe til hinder for at antenner skrues av, sier Ulf Michaelsen i If.

DEMONTERE HVIS MULIG

Han understreker at dette gjelder i maskiner og tilfeller der det er mulig, uten for mye jobb. Michaelsen ber eiere og ansatte i bransjen følge med og varsle politiet hvis de ser noe som kan være mistenkelig. At GPS og maskinstyring stjeles er ikke et ukjent fenomen.

– Når det gjelder GPS særskilt, så har dette tidligere vært et problem på personbiler. Det er ikke før nå i den siste tiden dette har tiltatt på arbeidsmaskiner.

– Hva vet If om hvem som står bak tyverier som dette?

KRIMINELLE NETTVERK

– Vår erfaring på tyveri av dyrere personbiler, deler og lignende er at dette i stor grad gjøres av kriminelle internasjonale nettverk. Ofte havner tyvgods på andre sider av kloden. If følger nå situasjonen nøye og registrerer alle tyverier. Egen utredningsavdeling er informert og vurderer løpende om de skal foreta seg noe internt eller via Finans Norge. Dette vil også bli behandlet som egen sak i MEFs og Ifs samarbeidsutvalg, sier Ulf Michaelsen.

GPS-antennene står som kjent oftest plassert på master oppå og bakpå gravemaskinen. Langt ifra utilgjengelig for tjuvene, men litt tungvint plassert dersom maskinføreren skal montere og demontere dem før og etter arbeidstid. Må de stå akkurat der?

– Ja, de må nok det, for å gi best mulig posisjon til maskinstyringen. Vi vet de er litt utilgjengelig for rutinemessig demontering og montering, og at det er en sikkerhetsrisiko hvis folk må klatre opp på loddet, sier Tim Jørstad.

Han er selger i Norsecraft Geo, som har levert Topcon-utstyret til Råde Graveservice.

MASKIN: Råde Graveservice AS sin Volvo ECR 145L sto godt synlig parkert.

G
GJERDE

Holder til i Innfjorden i Rauma kommune

Størst i Norge på veirekkverk

Over 40 års erfaring

MEF-medlem

48 ansatte og en omsetning på over 150 millioner

www.agjerde.no

ARVID GJERDE AS 6315 INNFJORDEN
TLF: 71 22 72 22 E-POST: salg@agjerde.no

SVV: – Ikke krav om elektroniske tennere

Statens vegvesen har i et internt rundskriv bestemt at etaten ikke skal kreve elektroniske tennere på etatens prosjekter. Tennsystem skal være entreprenørens valg. – Overraskende og rart, sier lederen i Bransjerådet for fjellsprengning om SVVs begrunnelse.

Tekst og foto: Jørn Söderholm – jos@mef.no

Elektroniske tennere blir ofte pekt på som en god løsning i forebygging av gjenstående sprengstoff, også kalt forsagere. Sprengstoff som står igjen etter en salve er en av de store risikomomentene i anleggsarbeid, både for maskinførere og de som jobber ute på bakken.

Elektroniske tennere gir bergsprengerer større muligheter enn andre tennsystemer til måling og kontroll av om alle hullene i salven går av.

RUNDSKRIV OM TENNERE

Nå på senhøsten har Statens vegvesen sendt ut et internt notat til sine regioner. Der poengterer avdelingsdirektør Bettina Sandvin i byggherreseksjonen at Statens vegvesen ikke skal stille krav om bruk av elektroniske tennere i sine kontrakter og prosjekter. Det skal være opp til sprengningsentreprenør å avgjøre.

– Entreprenøren skal ikke låses opp mot ett bestemt valg av tennertype. Det er heller ikke ønskelig at prosjektene betaler ekstra for å bruke en spesiell type tennere som en føring fra byggherren, skriver Sandvin i rundskrivet.

Byggherreavdelingen sier at man med dagens kunnskap ikke kan sette entydig

sammenheng mellom elektroniske tennere og bedring av sikkerhet/helse/arbeidsmiljø (SHA).

Elektroniske tennere er med andre ord dyrere og ikke dokumentert tryggere. Men rundskrivet har også med en tredje begrunnelse:

BYGGHERRENS ANSVAR

Her vises det til Eksplosivforskriften og byggherrens ansvar: Byggherre som gir føringer for hvordan sprengning skal utføres skal også ha sprengningskompetanse.

Valg av tennertype griper inn i utarbeidelse av salveplaner. Dersom Statens vegvesen lager bestemmelser eller mekanismer i kontrakten som legger føringer i valg av tennertype, så mener Sandvin at etaten tar over ansvar for arbeider som bergsprenger skal gjøre, men uten å ha kompetanse til dette på det aktuelle nivået.

– Dette vil med stor sannsynlighet være brudd på forskriften, skriver Sandvin.

Statens vegvesen erkjenner at de som ønsker et gjennomgående krav om bruk av elektroniske tennere oftest begrunner det med bedre sikkerhet mot utedonert sprengstoff og dermed et gunstig tiltak for bedre sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

– GRUNDIG DRØFTING

– Komiteen nedsatt av Bransjerådet for fjellsprengning hadde som sin hovedoppgave å finne tiltak mot nettopp denne risikoen. Vi kjenner ikke til en nyere og mere grundig faglig gjennomdrøfting gjort av en så bredt sammensatt gruppe og med et så klart og entydig mandat, skriver Sandvin.

I rundskrivet sier hun at denne komiteen i en rapport framlagt sist januar ikke anbefaler å beskrive elektroniske tennere som et tiltak for bedre SHA. Det reagerer Olaf Rømcke sterkt på, og kaller Statens vegvesens måte å sitere fra rapporten for “på grensen til utidig”.

– Vegvesenets presisering er overraskende. Vi stiller oss noe undrende, sier

FORUNDRET: – På grensen til utidig, sier Olaf Rømcke om SVVs måte å sitere fra notatet bransjerådet laget.

BRUDD: Her har bergsprengerer oppdaget brudd i tennkretsen, fordi det ble brukt elektroniske tennere. Foretak eller prosjekt på bildet er ikke omtalt i artikkelen.

leder Olaf Rømcke i Bransjerådet for fjellsprengning.

IKKE LÅSE

Komiteen nedsatt av Bransjerådet for fjellsprengning (BfF) skriver i innledningen til notatet at den ønsker “...generelt at verken bransjen eller prosjektene skal bli låst opp mot et bestemt valg av produkter eller metode, men vi har kommet fram til noen anbefalinger som vi mener vil ta oss videre mot målet som er “nullvisjonen”; det skal ikke stå igjen udetonert sprengstoff etter sprengning”.

Komiteen skriver deretter følgende om tennsystemer:

“Når det gjelder valg av tennsystemer så vil mer bruk av elektroniske tennere kunne redusere omfanget av gjenstående sprengstoff, da dette systemet er målbart. Et vanlig elektrisk tennsystem er også målbart, om ikke i samme omfang som elektronisk. Dagens ikke-elektriske tennsystemer er ikke målbare, men er enkle og rasjonelle tennsystemer som derfor også vil kunne være riktige systemer å bruke ved mange type sprengninger.

Vi tror at elektroniske tennere vil øke i

omfang, men at valg av tennssystem må sees ut fra hva som er best egnet for den aktuelle sprengningsjobben som skal utføres. Når det skal dekkes med matter, duk eller annet dekkingsmaterieell, bør tennsystemet være målbart.”

TENNSYSTEMER

I notatet redegjør komiteen også for egen-skaper i de tre ulike tennsystemene:

Elektriske. Målbart, og enkelt i bruk ved seriekobling. Vanskelig å måle jordfeil og overslag. Begrenset ift høyspent.

Ikke-elektrisk. Enkelt i bruk. Ingen høyspent-begrensninger. Ikke målbart, og meget sårbart for brudd i tennkrets ved dekkning.

Elektronisk. Målbart, både for brudd, jordfeil og overslag. Måler også antall tennere, om tennere mangler i salven og om alle har fått sin forsinkelse. Høyere brukerskel i startfase, krever mer utstyr og hver leverandør har sitt eget system.

– SVV står jo helt fritt i forhold til dette standpunktet. Det er imidlertid flere entreprenører og også byggherrer som har kommet til en helt annen konklusjon. Noen byggherrer har krevd elektroniske tennere på noen jobber og noen entreprenører har valgt å bruke elektroniske tennere, enten konsekvent eller på visse typer jobber. Dette fordi man har ment at dette gir en økt sikkerhet, sier Olaf Rømcke.

Han sier komiteen er helt klar på at økt bruk av elektroniske tennere vil kunne redusere omfanget av gjenstående sprengstoff. Komiteen tror elektroniske tennere vil øke i omfang, med god grunn:

– Dette er et målbart tennsystem og man får en god oversikt over om alt er i orden. Generelt tror jeg man kan si at elektroniske tennere vil kunne bedre sikkerheten. Men det er et dyrere tennsystem, og brukerterskelen er noe høyere. Det sier vi da også i notatet fra bransjerådet. Ingen tennsystemer er ufeilbarlig. Det kan være feil på selve produktet og det kan være at det brukes feil, sier Rømcke.

UENIG I TOLKNING

– SVV viser til eksplosivforskriften og byggherrens ansvar, og er redd for at føringer på tennervalg kan øke sannsynligheten for stevning mot byggherren i et aktuelt tilfelle. Er du enig i den tolkningen av forskriften?

– Nei, det mener jeg ikke er riktig tolkning av forskriften. Ledelsen i virksomhet som utfører eller får utført bergsprengningsarbeid skal sørge for at sikkerheten ved bruk av eksplosiver blir ivaretatt på en

SIKKERHET: Noen ønsker krav om elektroniske tennere på all sprengning. Det kravet vil ikke Statens vegvesen oppfylle.

forsvarlig måte. Det er ikke bergsprenger som foretar valg av produkt og metode, men bergsprenger sørger for riktig bruk av det som ledelsen har valgt. Det står i forskriften at hvis det gis føringer så skal byggherre dokumentere tilstrekkelig kompetanse, evt sørge for å skaffe seg nødvendig kompetanse. SVV har en generell god kompetanse på dette området, sier Rømcke.

Han kan i alle fall ikke se at vegvesenets tolkning av byggherreansvaret skulle være noen god grunn til la være å gi føringer på valg av tennertype.

– IKKE FEIL Å KREVE

– Nei det synes jeg ikke. Men det er ikke dermed sagt at en byggherre må ta dette valget. Poenget er at det er ikke feil å kreve noe ut fra hva man mener er sikkerhetsmessig og teknisk best for et prosjekt. Det er nettopp det vi i notat fra Bransjerådet skriver. Velg rett produkt til rett utførelse, sier Rømcke.

Regionalt verneombud Glenn Seland er ikke enig med Rømcke. Han gir full støtte til Statens vegvesen for presiseringen om krav til tennertyper.

– Kompetansen ligger hos bergsprengeren. Han bør bestemme hva som er sikkert. Hvis det er lovgiveren eller BH som skal

bestemme og konkretisere hvilke tennere som skal brukes blir det helt feil med tanke på hvem som sitter på fagkunnskap og kompetanse. Bergsprenger gjør det som er sikrest og best. Regningen vil som alltid bli sendt byggherre, sier Seland.

– POSITIVT AV SVV

Han har selv sittet i komiteen nedsatt av BfE, og deltatt i arbeidet med notatet det siteres fra. Han synes det er meget positivt at SVV har imøtekommet bransjen i arbeidet mot forsagere.

– Gruppen som utarbeidet notatet om gjenstående sprengstoff besto av arbeidsgivere, arbeidstakere, byggherre og prosjekterende. Den stilte seg enstemmig bak notatet. Statens vegvesen har vist en god og samarbeidene evne og hørt på bransjen som sitter på en enorm kompetanse, sier Glenn Seland.

Nye Veier AS har motsatt holdning av Statens vegvesen. Elektroniske tennere er et ufravikelig krav i alle kontrakter, av hensyn til sikkerhet og HMS.

– På Tvedestrand-Arendal krever vi ikke elektroniske tennere i tunnel. Men i alle andre kontrakter krever vi det i både tunnel og sprengning i dagen, sier kommunikasjonssjef Christian Altmann i Nye Veier AS. ■

Broen mellom felt OG KONTOR

Leica Infinity – den intuitive softwareløsningen fra Leica Geosystems

Landmåling innebærer evnen til å håndtere informasjon og data fra felt og kontor på en fleksibel måte, og – så langt det er mulig – fra hvor som helst, med rask tilgjengelighet og enkel overføring av data. I dag og mer enn noen gang før, må du også kunne stole på en sømløs arbeidsflyt i alle dine prosjekter. For å oppfylle dette behovet, har vi utviklet Leica Infinity: en brukervennlig, intelligent programvare med smart informasjonsarkitektur som åpner opp tidligere uante muligheter innen mange aspekter av arbeidsflyten.

Mer effektivitet, høyere klarhet – rett og slett bedre!

Leica Infinity sammen med verdens første selvstående multistasjon. Skaper det mest pålitelige og komplette systemet for landmåleren. Nå har vi gjort instrumentet enda smartere – Leica Nova MS60 er verdens første selvstående multistasjon som automatisk og kontinuerlig tilpasser seg omgivelsene selv om de byr på store utfordringer - when it has to be right!

Nordens største sprengningsfirma

STREKK: Vestfold Fjellboring AS og datterselskapet Norsk Fjellsprengning AS er med i etableringen av nordens største sprengningsselskap. (Foto: Vestfold Fjellboring AS)

Vestfold Fjellboring AS sitter midt i etableringen av nordens største sprengningsselskap. – Viktig for å konkurrere om de store prosjektene, sier daglig leder Oddbjørn Røed.

Tekst og foto: Jørn Söderholm – jos@mef.no

SANDEFJORD: – De store prosjektene blir stadig større. Nå er vi store nok til å regne på de store jobbene alene.

Det sier Oddbjørn Røed, daglig leder i Vestfold Fjellboring. Han snakker om etableringen av Nordisk Bergteknikk AB, som er i full gang. Eierne av henholdsvis Vestfold Fjellboring AS og det svenske selskapet Norrbottens Bergteknik AB har sammen med det svenske investeringselskapet Pegeroco AB etablert et nytt selskap: Nordisk Bergteknikk AB.

Dette selskapet eier både Vestfold Fjellboring AS (VFB), inkludert Norsk Fjellsprengning som eies av VFB, og Norrbottens Bergteknik AB.

STOR

Med samlet 50 borerigger og 100 mann i stallen er det nye selskapet et av nordens største sprengningsfirmaer. Eller rett og slett det aller største. Selv vet ikke Røed om noen større, og omtaler Nordisk Bergteknik AB som nordens største.

SJEFEN: Oddbjørn Røed, daglig leder i Vestfold Fjellboring AS.

STYRET i Nordisk Bergteknikk AB. F.v. Viktor Örn i Peroco, Andreas Christoffersson i Norrbottens Bergteknik AB, Oddbjørn Røed, Marius Haugen i Norsk Fjellsprengning AS og Johan Lundqvist i Norrbottens Bergteknik AB.

– Vestfold Fjellboring driver videre. Utstyr og ansatte er hos oss, og jobbene håndteres av oss. Akkurat som før. Det samme gjelder Norrbottens Bergteknik AB. Så skal vi prøve å dra ut noen synergier av fellesskapet, sier Oddbjørn Røed.

Det svenske søsterselskapet holder til i Umeå, et godt stykke nord i Sverige. Med Vestfold Fjellboring basert i Sandefjord ser han gode muligheter i logistikken med fordeling av utstyr og folk på jobbene.

BYTTELÅNER UTSTYR

– Vi har lånt ut en del utstyr og folk begge veier, for å ta unna topper. Vi har ukentlige felles møter, sier Røed.

Vestfold Fjellboring har tidligere jobbet mye i Sverige, og har ambisjoner om å bli mer aktiv der. Spesielt på vestkysten.

Mens de to søsterselskapene opererer

hver sin virksomhet videre foregår det en prosess med å utarbeide en felles logo og identitet. Ambisjonene på sikt består i vekst og synlighet.

– Vi har ambisjoner om å vokse betydelig. Det er så nytt ennå at det er vanskelig å være mer konkret.

– *Hvordan vil det merkes her i Norge?*

– De store prosjektene blir stadig større. E18 på Sørlandet var så stort at vi måtte regne på det sammen med et annet firma. Nå er vi sammen med svenskene så store at vi kan greie det selv. Vi blir et større selskap med tilgang på flere mennesker med fagkunnskap og får større kapasitet. I årene framover blir det flere større prosjekter, både her i Norge og i Sverige. Med større kapasitet er vi bedre rustet til det, sier Oddbjørn Røed. ■

DIESEL og AdBlue

Tilhenger med ADR tank

200 L AdBlue i isolert kasse med varme

SIKKER LAGRING OG TRANSPORT

VERA TANK

Tlf. 92 41 98 00 | www.veratank.no

Sted: Sandefjord

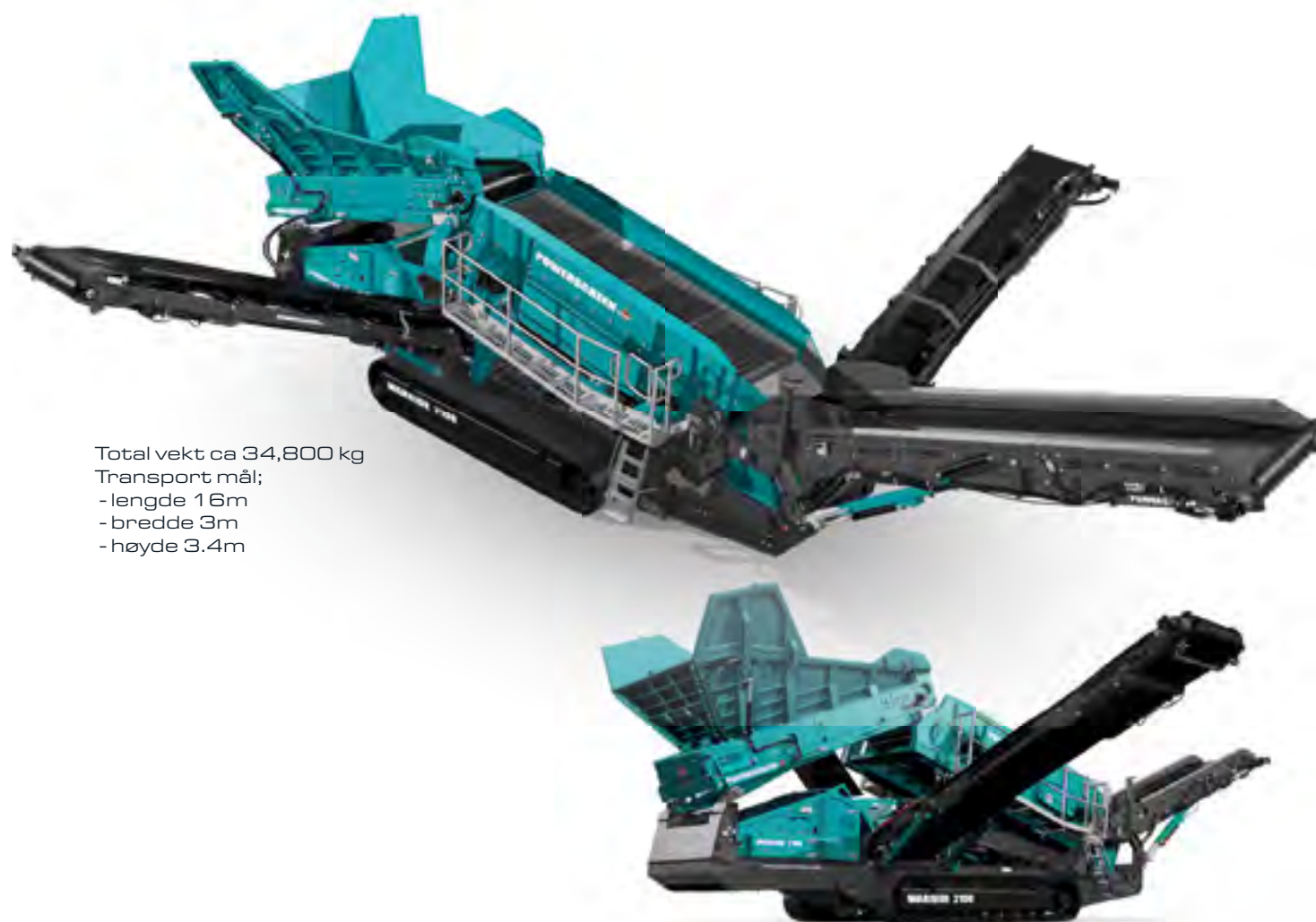

Scandia Maskin

*20 år med kvalitet
- alt til pukkverk*

Markedets mest effektive sikteverk i sin vektklasse

- triple akslinger med slag fra 13 til 16mm
- justerbar slagretning fra 30 til 60 grader
- størst kapasitet for sortering av bærelagsmasse (20-120mm)

Total vekt ca 34,800 kg
Transport mål;
- lengde 16m
- bredde 3m
- høyde 3.4m

Powerscreen -
WARRIOR 2100

Kontakt Marius Torgersen
tlf 977 40 007 - marius@scandiamaskin.no

Scandia Maskin AS
Tel (+47) 32 21 00 50

post@scandiamaskin.no

www.scandiamaskin.no

MK kombi - så enkelt er det!

- Hydraulisk skifting til ny enhet
- Skifting på under 5 minutter
- Servicevennlig

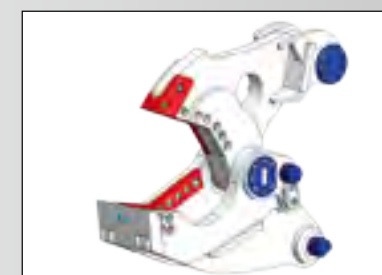
- Velg mellom 5 forskjellig enheter
- Sparer tid og penger

HC-Primærknuser

FR-Sekundærknuser

Stålsaks

TRAASDAHL AS
- En profesjonell leverandør av kvalitetsprodukter

Geir Emil Nordby: 926 94 600 - geir@traasdahl-as.no
Atle Hanssen: 916 95 865 - atle@traasdahl-as.no
Snefrid Bratlie: 482 84 968 - snefrid@traasdahl-as.no

AVD. NORD
Skattørvegen 58-62
9018 Tromsø
Tlf. 776 02 780

AVD. SØR
Knivsøveien 4
1788 Berg i Østfold
Tlf. 482 84 968

HYDREMA F-SERIE - ALLSIDIGE 10-20 TONN DUMPERE - LAVT MARKTRYKK - HØI OFF ROAD MOBILITET - 180° MULTITIP (OPT.)

Snakk med dumper spesialisten!

AS Hydrema
www.hydrema.com

Salg: Tom Øyvind Corneliussen
Mobil: +47 416 66 649
Mail: tco@hydrema.com
Område: Rogaland, Aust og Vest Agder og Telemark.

Salg: Knut Ola Nergård
Mobil: +47 952 02 051
Mail: kne@hydrema.com
Område: Nordland, Troms og Finnmark.

Salg: John Vidar Bakken
Mobil: +47 414 07 070
Mail: jvb@hydrema.com
Område: Norge øvrig.

HYDREMA

MOBIL KNUSER STYRES FRA MOBILEN

Verdenspremiere hos Fredheim Maskin

Nye Keestrack H6e kan kjøres hel-elektrisk og styres med mobiltelefonen. Fredheim Maskin fikk et internasjonalt publikum på besøk til verdenspremiere i Spydeberg.

Tekst og foto: Jørn Wad – anleggsmaskinen@mef.no

DEMO: Det var satt opp flere produksjonslinjer, så gjestene kunne studere i detalj hvordan utstyret fungerer.

FORTS

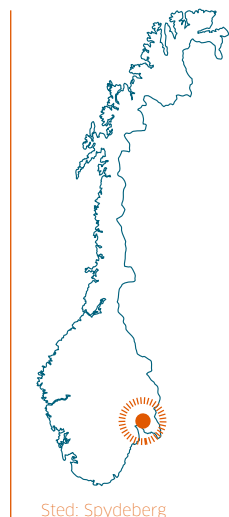

NYHET: Keestracks nye H6e sies å være en av de mest avanserte mobile konknuserne på markedet.

VERDENSPREMIERE: Michael Brookshaw t.h. kjørte et stramt redigert presentasjonsshow av nyheten fra Keestrack-eierne i Hoogendoorn-familien t.v.

Sted: Spydeberg

SPYDEBERG: Fredheim Maskin AS har vokst betydelig i de seinere årene. Knuser-leverandøren Keestrack markerte dette da det nye H6e mobile knuseverket skulle demonstreres for et internasjonalt publikum: Kunder fra en rekke land var invitert til verdenspremiere i Spydeberg.

Michael Brookshaw, som er intet mindre enn «global distribution manager» hos Keestrack, understreket at det ikke var tilfeldig at man hadde lagt premieren akkurat hos Fredheim Maskin AS.

SPENNENDE SELSKAP

– Vi synes det er både spennende og inter-

essant å jobbe sammen med Fredheim Maskin. De har vært til uvurderlig hjelp når vi nå har bygget den nye H6e her på plassen, slo han fast.

Det var nemlig akkurat det som hadde skjedd. H6e er det nyeste tilskuddet til Keestracks serie av mobile knuseverk. Den ble bygget opp på plass i Spydeberg i dagene før demonstrasjonen skulle finne sted. Det familieeide Keestrack har hovedkontor i Holland, og i følge presentasjonen en særegenhet som gjør at selskapet øker omsetningen i et fallende marked:

– Eierne pløyer hele tiden overskuddet tilbake i bedriften, og har spesielt fokus på

DIESELTANKER:

ADR – DOBBELVEGGET – MOBILE – STASJONÆRE – PUMPER OG TILBEHØR

RING OSS PÅ 67 97 40 30

E-POST: INFO@SKPRODUKTER.NO

SE VÅR HJEMMESIDE: WWW.SKPRODUKTER.NO

- ✓ Knusefresing
- ✓ Innblanding av vann
- ✓ Innblanding av bindemiddel
- ✓ Asfaltfresing
- ✓ Trafikkdirigering
- ✓ Høvling
- ✓ Kompaktering med dokumentasjon (MDP)
- ✓ Kompaktering av veiskulder
- ✓ Kompaktering av grøftkant
- ✓ Kumfresing

www.daesign.no

➤ GRØNNERE VEI ➤ EFFEKTIV UTFØRELSE
➤ LENGRE LEVETID ➤ LAV KOSTNAD

LES MER PÅ
CRUSHER.NO

APP-APP-APP: – Alt dette kan styres via mobilen, demonstrerte Michael Brookshaw.

› innovasjon og ikke minst distribusjon, forklarte Brookshaw.

I flokk og følge sto den ene etter den andre av prominensene fra Keestrack frem og forklarte om de forskjellige egenskapene til det nye verket. Spesielt det miljøvennlige ved maskinen var viktig for talerne:

Både at den kan kjøres helt ut elektrisk om det skulle være nødvendig, og at man gjennom å kunne fjernstyre den store maskinen via mobiltelefonen. Det betyr at både støvplager og støyeksposering er blitt mye mindre enn før.

– Gjennom mulighetene for full elektrisk drift vil man også spare miljøet, framholdt Brookshaw.

KOSTNADSEFFEKTIVT

– Dette knuseverket vil kunne levere blant de aller laveste kostnadene per produsert tonn. Det er derfor vi mener det vil kunne føre til at vi øker enda sterkere, til tross for at bransjen generelt opplever en fallende

INTERNASJONALT: Godt besøkt internasjonalt presentasjonsshow hos Fredheim Maskin i Spydeberg.

trend. Når vi har invitert gjester fra hele verden, fra så forskjellige land som Canada, Kazakhstan, Frankrike og Norge her i dag, så er det fordi vi vet at de har en ting felles: Våre FoU-folk har fått tilbakemeldinger fra dere alle, og her i dag er vi stolte over å kunne levere resultatet. Vi har satset på det ytre miljøet og på HMS-arbidet i bedriftene. Men samtidig har vi skapt et grunnlag for en høyere avkastning for kundene våre, fordi produksjonskosten per tonn altså er blitt lavere, sa Brookshaw.

Under presentasjonen ble det produsert atskillige tonn med forskjellige fraksjoner, og det ble også minnet om at man i Norge finner steinsorter – blant annet granitt – som er langt hardere enn gjennomsnittet ellers i verden.

Også derfor var det et poeng for folkene i Keestrack å presentere sin nyskaping nettopp i Norge: Fordi man så elegant og enkelt kunne vise at maskinen gjorde også de utfordrende jobbene. ■

Ny stjerne er født

Mercedes-Benz har fylt igjen et gapende hull i modellprogrammet. Pickupen X-klasse er lansert. Med 190 hk og 3,5 tonn hengervekt går den rett i krigen mot Amarok, Ranger og Hilux. Under skallet har den teknologi fra en gammel kjenning.

Tekst og foto: Jørn Søderholm – jos@mef.no

PICKUP: Nye X-klasse tetter et hull i modellprogrammet hos Mercedes-Benz.

HEMSEDAL: Mercedes-Benz har en stigende stjerne i nyttebilmarkedet. Sprinter og Vito har solide markedsandeler. Tross høye priser foretrekkes MB av nyttebilbrukere som kjører mye og langt. I vår verden er 4x4 pickuper mye brukt. Volkswagen, Isuzu, Toyota, Ford, Nissan og (litt) Mitsubishi har løftet klassen til oppunder 5 000 solgte biler pr år. Den klassen har Merce-

des-Benz ikke hatt så mye som en hjulmutter med i. Før nå.

LANSERES I NOVEMBER

I november lanseres x-klasse på det norske markedet. Det er bare et år siden den ble vist som konseptbil, og så sent som sist juni var det global avduking i Sør-Afrika. I rekordfart er de altså nå klare til å sende

biler ut på markedet. Den rekordhøye hastigheten fra konseptbil til lanseringskjøring i norsk fjellvann skyldes bare delvis rask produktutvikling.

En viktig årsak til ligger i teknologien bak den prestisjetunge og premium-duftende Mercedes-overflaten. Der er det mye Nissan Navara av siste generasjon. Mercedes'-utviklingsavdeling har gjort det til en MB

med eget interiør og en del eget utvendig design. Også i det tekniske er det gjort en del endringer: Forsterket ramme, større sporvidde, lavere tyngdepunkt og en egen multilink bakaksel. Motorer og drivlinje ellers er som Nissan Navara.

Bilen produseres på den samme fabriken ved Barcelona som også bygger Nissan Navara.

Mercedes-Benz X-klasse kommer i tre utstyrsversjoner. Fra den enkleste "Pure" med plastdørk og stålfelger til mest påkostede "Power" med LED-lys, 18" hjul, kunstskinn (!) interiør, tozone klimaanlegg og den karakteristiske touchpaden man kjenner fra andre MB-modeller til styring av underholdning og navigasjon.

KAMERA I FUGLEPERSPEKTIV

Et 360 graders kamera leveres som ekstra-utstyr med en parkeringspakke. Dette er ikke bare et ryggekamera, men også til hjelp ved kjøring forover under vanskelige forhold. Her ser man bilen ovenfra, som man kjenner fra lastebil og en del maskiner. Systemet virker i hastigheter opptil 30 km/t.

I første omgang leveres den i en X220d 163 hk versjon med manuell gir og en X250d 190 hk versjon med syv trinns automat og 450 Nm. Sistnevnte ventes å bli den store volummodellen. 190 hk-versjonen tar også "full" tilhengervekt på 3,5 tonn, i motsetning til sin lillebror. Begge motorer kommer fra Nissan. En 190 hk Power koster 509 000 kroner eks mva før man begynner å krysse av på ekstrautstyslisten, mens "rakafant-versjonen" med 163 hk starter på 415 000 kroner eks mva.

MANUELL 4MATIC

Alle X-klasse som selges i Norge vil være med firehjulstrekk. Mercedes-Benz kaller dette for "4Matic". I realiteten det samme

FJELLET: Presse og noen få kunder fikk prøvekjøre X-klasse på fjellet ved Hemsedal. Dette var det vanskeligste partiet.

innkoblingsbare 4x4-systemet som på Nissan Navara, der 2H, 4H og 4L velges med en knott. Sperre på bakakselen og nedoverassistent (DSR) hjelper til når føret blir toft.

Til neste år kommer versjonen som for alvor kan ta opp kampen mot de største versjonene av Ford Ranger og VW Amarok.

Da kommer X 350d med Merceds-Benz sin egen 258 hk V6-diesel med 7G-tronic automatgirakasse og 550 Nm. Den har også full 4Matic permanent og automatisk firehjulstrekk. Prisen på den er ikke klar.

Vi fikk prøve nye X-klasse en dag, på kombinert underlag av vinterlig traktorvei, lett elvekryssing, lette fjellveier og landevei på Hemsedalsfjellet. Det er litt lite kjøring til å danne seg det mest solide inntrykket. Men den kjører bra, og vi merker oss spesielt at den virker godt støyisolert. Når man setter seg inn bak rattet får man like mye "Mercedes-følelse" i X250d som man gjør i en påkostet versjon av MB Vito.

Bertel O. Steen peker på Amarok og Hilux – "og kanskje Ford" – som de nærmeste konkurrentene. X-klasse ligger for høyt over Isuzu D-Max og Mitsubishi L200 i pris til at de er å anse som konkurrenter. Importøren tror også at en del som i dag kjører andre MB-modeller vil velge X-klasse, og at den dermed vil bidra til at hele klassen vokser ytterligere. ■

VOLUM: X250d med 190 hk og automat ventes å selge best. Den trekker 3,5 tonn henger.

INTERIØRET: Umiskjennelig Mercedes-Benz.

SE I MØRKET

TERRAFIRMA AS

WWW.TERRAFIRMAAS.COM Tlf. 91 11 87 33

Effektiv kalkulasjon

ISY ByggOffice

stig.solem@norconsult.com
454 04 650 | isy.no

Norconsult
Informasjonssystemer

Solgte Norges største hjullaster

ENORM: Cat 994K er et beist av en hjullaster (Foto: Pon Equipment)

Den er litt av et beist, Cat 994K. En 18 meter lang og 7 meter høy 240-tonns hjullaster som kan laste over 20 kubikk i skuffen og bære snaue 41 tonn.

Av: Runar F. Daler – rd@mef.no

Med et motorvolum på 78 liter og hydraulikkpumper som gir drøye 2000 liter olje pr. minutt.

FØRSTE I NORGE

Maskinen er solgt til Titania AS, som holder til i Hauge i Dalana ved Jøssingfjorden i Rogaland fylke. Maskinen skal overleveres i januar 2019.

– Det er ikke første gang Pon selger

store Cat-maskiner til Titania, men det er første gang vi selger en Cat 994K hjullaster i Norge, uttaler Pon Equipment i en pressemelding.

GRUVEDRIFT

Hjullasteren skal laste ilmenitt på Cat 789 tipptrucker i dagbruddet. Handelen er gjort med Pon Mining, som er Pons gruvedivisjon i Skandinavia. Gruvedivisjonen har hoved-

aktiviteten i Sverige, og all service skjer via Pon Equipments serviceapparat i Rogaland.

FORNØYDE SVENSKER

– Vi er veldig fornøyde med å få inn en slik hjullaster også i Norge, sier en smørblad Anders Eriksson i Pon Mining.

– I Sverige har vi solgt en del 994 og kundene er svært fornøyd med disse sværingene. ■

MINIMENNESKER: (F.v.) Stig Vikeså (servicesjef i Pon region Vest), Kjell Gunnar Stormo, Gunnar Vinterstø og Oddvar Støle fra Titania og Anders Eriksson (salgsjef for Pon Mining). (Foto: Pon Equipment).

NY GENERASJON: Ranger DXi topphammer borerigg representerer en helt ny generasjon av Ranger-familien. (Foto: Sandvik).

Borerigg med 55 kvadrat dekningsareal

Sandvik har lansert den nye Ranger DXi-serien, med svingbar overvogn, 290-graders rekkevidde og tilhørende dekningsareal på 55 kvadratmeter.

Av: Runar F. Daler – rd@mef.no

Sandvik Mining and Rock Technology har jobbet med boreløsninger i over 50 år. Ranger DXi topphammer borerigg representerer en helt ny generasjon av Ranger-familien. Den er utstyrt med en ny kraftig borhammer (slageffekt opptil 27 kW), Sandviks smartfunksjoner og høy drivstoffeffektivitet. Kombinert med den store rekkevidden gjør det denne boreriggen til den kraftigste og mest effektive topphammer-boreriggen i sin klasse. Det skriver Sandvik i en pressemelding.

ET STØRRE STYKKE AV KAKA

Alle boreriggene i den nye Ranger DXi-serien har svingbar overvogn. Takket være rekkevidden på 290 grader og tilhørende dekningsareal på hele 55 kvadratmeter, sparer man tid og begrenser behovet for å flytte riggen. Selv om riggen kan rotere, sikrer motviktsstrukturen stabilitet ved å opprettholde vekt ovenfor bommen. Ranger DXi-riggen er ekstremt mobil takket være et lavt tyngdepunkt og høy manøvrerings-effekt, lover produsenten.

LAVT STØYNIVÅ

De nye DXi-riggene er utstyrt med den nye Sandvik iCab, som har blitt konstruert for å forbedre førerens ergonomi og begrense

støynivået. Førerhusets nye brukergrensesnitt, med styrespaker og kontrollpaneler, har blitt utviklet på grunnlag av tilbakemeldinger fra Sandviks kunder. Den nye romslige Sandvik iCab har også plass til

en instruktør bak føreriset. Gjennom samarbeid med VTT Technical Research Centre of Finland Ltd, er støynivået inne i førerhuset redusert til 73,5 dB. ■

ROTTER: Alle boreriggene i den nye Ranger DXi-serien har svingbar overvogn med en rekkevidde på 290 grader. (Foto: Sandvik).

Verdifulle lærlinger

FAKTA

VOLDA MASKIN AS:

Nominert av: MEF Region Midt
Hjemsted: Volda, Møre og Romsdal
Omsetning: 138 mill. NOK (2016)
Antall ansatte: 60
Antall lærlinger: 8
 (13,3 % av arbeidsstokken)
Lærlinger i hvilke fag:
 8 i anleggsmaskinførerfaget
Antall som har tatt fagbrev siste tre år: 15 (100 % bestått).

– Volda Maskin har virkelig skjønt vitsen med å ha lærlinger. For når man har så mange lærlinger over så mange år, så bygger man sin egen bedriftskultur.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

Det sier Espen Wicken til Anleggsmaskinen. Han er opplæringskonsulent i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) i Møre og Romsdal, og har fulgt opp lærlingene i Volda Maskin helt siden 2008. Gjennom hele denne perioden har bedriften hatt godt over 10 prosent lærlinger.

SAMFUNNSANSVAR

– Hvorfor tar dere inn lærlinger, Jon Grebstad, daglig leder i Volda Maskin?

Det er jo for å rekruttere. Det er bedre å dyrke fram sine egne enn å hente inn fra andre. På den måten ser vi utviklingen gjennom læretida og vet hva de er gode for. Det er vanskeligere å få eldre, rutinerte folk til å endre rutiner og praksis enn å lære opp folk fra bunnen av. I tillegg er det et samfunnsansvar å ta inn lærlinger. Det har vært et satsingsområde for oss nesten helt fra starten i 1990. De senere årene har vi tatt inn fire-fem nye hvert år og vi har lenge hatt et uttalt mål om å ha mist 10 prosent lærlinger i bedriften, sier Grebstad. Han er positiv til de nye kravene om bruk av lærlinger i offentlige kontrakter.

– Jeg synes det er bra at man endelig blir litt belønnet for å satse på lærlinger. Tidligere har det nesten vært motsatt, da oppdragsgiverne kun ville ha de beste og mest erfarne folk, og lærlingene nærmest ble diskriminert. Her har utviklingen så absolutt gått i riktig retning, sier han.

MÅ VÆRE «VÅKNE»

– Hva ser dere etter når dere tar inn lærlinger, og hvordan er kvaliteten på dem dere tar inn?

– Vi ser om de er «våkne», kommer det kjapt fra Grebstad, for han utdyper:

– Altså, om det er noe tak i dem. Om de viser interesse for å jobbe. Som oftest trenger man ikke snakke så veldig lenge med hver enkelt for å få et godt inntrykk av hvordan de er, med tanke på interesse, holdninger, vilje og drivkraft. Vi ser også på fravær fra skolen, og hva det eventuelt skyldes. Karakterer derimot, er ikke

nødvendigvis er så viktig. Dårlige karakterer kan bl.a. handle om lese- og skrivevansker, og det behøver jo ikke ha noe å si for hvor dyktige fagarbeidere de blir.

– Når det gjelder kvaliteten på lærlingene er den stort sett god. Elever og lærlinger utvikler seg jo i ulikt tempo, men stort sett alle «kommer i mål». Vi ser for øvrig at de fleste som kommer fra skolen er svært dyktige på rutiner med smøring og vedlikehold av maskiner, sier han.

ALDRI STILLINGSANNONSER

En ikke ubetydelig andel av lærlingene hos Volda Maskin har vært der på utplassering først.

– Vi har en god del elever på utplassering, og da først og fremst fra Borgund vgs., den eneste skolen med anleggsteknikklinje i fylket. Hvis de er dyktige, så er jo tanken at de skal få lærlingeplass. Likeledes er hensikten med å ha lærlinger at de skal få tilbud om fast jobb. Men det er jo grenser for hvor mange vi kan ta inn også, for vi må ha et meningsfullt arbeid til alle sammen, sier bedriftslederen.

– Det går nok rykter om at dette er et trivelig sted å jobbe. Jungeltelegrafen er vel grunnen til at vi aldri – med unntak av ett enkelt tilfelle til en kontorjobb – har benyttet oss av stillingsannonser, selv om vi har økt fra 3 til 60 ansatte fra 1990 til i dag.

KORT AVSTAND

– *Hvordan er rutinene for mottakelse av nye lærlinger og hvordan følges de opp?*

Vi har en introduksjonsdag, hvor vi går gjennom rutiner, regler, hva som forventes, fravær, sykemelding, HMS-rutiner og planen for hele læretida. Videre får de beskjed om hvor de skal møte og hvem de skal jobbe sammen med. Vi forsøker å ha faste faddere for dem, dersom det lar seg gjøre, sier Grebstad, som i tillegg til å være daglig leder også er faglig leder.

– Jeg er bevisst på at det skal være kort avstand mellom lærlingene og meg selv. Jeg prøver å ha oversikten og følge dem opp så godt det lar seg gjøre, og det skal være enkelt å få tak i meg. Jeg er også med på alle de faste halvårssamtalene med lærlingene, sammen med OKAB.

FORSTÅELSE

Som i de fleste andre bedrifter begynner lærlingene i Volda Maskin gjerne «i grøfta», for de etter hvert får prøve seg på maskiner.

– De begynner som «håndmann» og får gradvis kjøre mer og mer maskin. Å betjene

en gravemaskin lærer man jo fort, men det kan være lurt å studere det litt på avstand først for virkelig å få forståelse av arbeidet. Fagprøven dreier seg som regel om utregninger av grøfter, fall og kummer osv., og det er ikke så enkelt hvis man bare har sittet i maskinen hele tida og ikke vært nede i grøfta og prøvd det i praksis, forklarer Grebstad.

– GIR DEM MANGE SJANSER

OKABs Espen Wicken mener Volda Maskin utmerker seg som en spesielt god lærebedrift.

– At bedriften virkelig satser på lærlinger, er et faktum – det er bare å se på tallene. Jeg har vært her siden 2008, og Volda Maskin har hele tiden hatt godt over 10 prosent lærlinger. I tillegg vil jeg berømme bedriften for deres tålmodighet overfor folk som ikke er helt «A4». Jon Grebstad gir lærlingene ikke bare én eller to, men mange sjanser – langt flere enn jeg selv hadde hatt tålmodighet til, smiler Wicken.

– Det artige er jo at det som oftest viser seg at han har rett; det ordner seg for de aller fleste til slutt. Det er virkelig beundringsverdig å være vitne til. Alle er jo forskjellige, med ulike utfordringer og bagasje, men de går stort sett ut med fagbrev alle sammen, sier han.

STOLTE

– Det bor noe bra i alle. Det er viktig å huske at vi ikke alltid kjenner bakgrunnen til lærlingene; hvordan oppveksten har vært, hvordan de har hatt det i livet. Alle har det ikke like enkelt og det varierer veldig hva folk har med seg hjemmefra. Jeg synes det er viktig å gi alle en mulighet, selv om det kan se vanskelig ut i perioder, sier Jon Grebstad. Foruten å være tålmodig med noen «vanskelige» lærlinger, tar han også inn enkelte praksiskandidater som har droppet ut av skolen.

– Selv slutta jeg på skolen i åttende klasse, fordi jeg syntes det var uinteressant og jeg var mer opptatt av praktisk arbeid. I tillegg kom jeg inn i et litt dårlig miljø, som ikke gjorde saken bedre. Jeg var heldig og ble utplassert i en bedrift, som var mye artigere. I ettertid viste det seg imidlertid at jeg måtte jobbe desto mer for å tilegne meg den kunnskapen jeg gikk glipp av på skolen, så det å ikke fullføre skolen er ingenting jeg vil anbefale. Men bakgrunnen min er nok litt av årsaken til at jeg ønsker å gi alle en sjanse, så sant de viser interesse og bryr seg. Det er flott å se hvor stolte de blir når de har gjennomført læreperioden og klarer fagbrevet. Det er forresten viktig å få fram

1. BREDE SMIL:

Det var en fornøyd gjeng Anleggsmaskinen møtte på anlegget i Mosmarka utenfor Ørsta. Fra venstre: Espen Wicken (OKAB), Eivind Dimmen, Werner Riksheim, Einar Kile og Jon Grebstad (alle fra Volda Maskin).

2. STORSLÅTT:

De kan ikke klage på naturomgivelsene ute på boligprosjektet i Ørsta.

3. TÅLMODIG

– Det bor noe bra i alle. Jeg synes det er viktig å gi alle en mulighet, selv om det kan se vanskelig ut i perioder, sier Jon Grebstad, daglig leder i Volda Maksin.

at dette aldri ville ha fungert hvis det ikke var for de dyktige ansatte ute på prosjektene som tar seg av og hjelper lærlingene, sier Grebstad.

BYGGER BEDRIFTSKULTUR

– *Hvordan blir lærlingene fulgt opp i denne bedriften, sett fra OKABs ståsted, Espen Wicken?*

– Jeg må si jeg av og til blir imponert over hvor god oversikt Jon har over lærlingene. Han er oppriktig interessert i lærlingene, ellers ville han ikke visst alt han vet om dem. Lærlingene blir fulgt godt opp, og det er tydelig at de føler seg velkomne og blir godt ivaretatt, for det er svært få som slutter her, sier han.

– Jon har virkelig skjønt vitsen med å ha lærlinger. For når man har så mange lærlinger over så mange år, så bygger man sin egen bedriftskultur. Da ser man virkelig verdien av å forme sine egne ansatte på denne måten.

LAVT SYKEFRAVÆR

– *Hva sier lærlingene selv om hvordan de opplever å være lærling i bedriften?*

– De sier de stortrives. Og det er nok sant, siden de blir værende i bedriften så lenge. Vi ser det også på sykefraværet blant

lærlingene, som ligger helt nede på 1,9 prosent totalt det siste året. Det er litt lavere enn for resten av de ansatte i bedriften og vesentlig lavere enn ellers i arbeidslivet. Er man litt snufsete så er det jo lettere å bli hjemme dersom man ikke har det bra på jobb, sier Wicken.

– Det er for øvrig en svært flat organisering i denne bedriften, og sjefen er lett tilgjengelig og enkel å snakke med. På halvårssamtalene vi gjennomfører med lærlingene blir de alltid spurt om de vil at Jon skal gå ut av rommet, slik at de kan si hva de vil til meg. Men det er det aldri noen som vil. Det forteller meg at de er fornøyde.

– MYE BEDRE ENN SKOLE

Anleggsmaskinen møter også to lærlinger på vårt besøk hos Volda Maskin. På et boligprosjekt utenfor Ørsta er både Werner Riksheim (18) og Eivind Dimmen (21) opptatt med en VA-grøft. Begge er strålende fornøyd med å ha fått læreplass hos bedriften.

– Jeg var på utplassering her i to omganger da jeg gikk på Ørsta vgs., og jeg trivdes så godt at jeg ville tilbake. Her koser jeg meg på jobb, sier Werner Riksheim, som har vært lærling siden august i år.

Ved å kåre Årets lærebedrift ønsker Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lære kandidater. MEF håper prisen kan bidra til å synliggjøre det viktige utdanningsarbeidet som gjøres av næringslivet hver eneste dag, og at den vil inspirere og motivere bransjen som helhet.

Prisen for Årets lærebedrift 2017 skal deles ut av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen på Arctic Entrepreneur 2018.

– Det er mange trivelige folk her i firmaet og det har vært lett å komme inn i miljøet. Jeg lærer masse fra kollegaene mine og ingen spørsmål er for dumme. Jeg gleder meg virkelig til å gå på jobb – det er mye bedre enn å være på skolen, sier han begeistret.

FRA MATROS TIL MASKINFØRER

– Jeg ble tatt imot med åpne armer og har fått være med på utrolig mye forskjellig. Folk her er flinke til å lære bort, og arbeidsmiljøet er kjempebra, sier Eivind Dimmen, som begynte som lærling sommeren 2016. Han har fagbrev som matros fra før, men byttet ut livet på sjøen med anleggsbransjen. Det angreir han ikke på i dag.

– Offshore-livet gikk mest ut på å sitte på ræva og drikke kaffe hele dagen. Her skjer det noe hele tida, og det passer meg mye bedre. Jeg trives med at det er hektisk rundt meg. Her i Volda Maskin får jeg veldig varierte oppgaver, og ingen dager er like. Folk er også veldig hyggelige, og i lunsjpausen sitter de ikke bare å trykker på telefonene sine, men er sosiale. Jeg skal i hvert fall ikke tilbake på sjøen, og jeg håper jeg kan bli værende her lenge, sier han. ■

SENTRAL GODKJENNING SOM UTFØRENDE:

DiBK dropper krav om fagutdanning

VA: Nå trenger man verken fagbrev eller ADK1 for å UTF-godkjenning. Det holder å ha en ingeniør på kontoret. Foretak eller prosjekt på bildet er ikke omtalt i saken.

Sentral godkjenning som utførende, uten ett eneste fagbrev. Bedrifter kan nå få grønt lys på gjennomføringsevne i sentral godkjenning, uavhengig av faglig kompetanse ute i felt. En ingeniør på kontoret er nok. Myndighetene dropper krav om fagutdanning og ADK1.

– Den største skandalen i Sentral Godkjennings historie, sier fagsjef i MEF.

Tekst og foto: Jørn Söderholm – jos@mef.no

Direktoratet for byggkvalitet (DiBK) justerte nylig sin praksis for saksbehandling av søknader om sentral godkjenning på flere punkter. Endringene gjelder i hovedsak vurdering av gjennomføringsevne.

– Fra 1. oktober 2017 kan foretak med faglig ledelse med utdanning på ingeniørnivå få sentral godkjenning som utførende uten å ha egne ansatte med fag-, svenne- eller mesterbrev, opplyser DiBK i en pressemelding.

Stopp her, og les det én gang til.

FAGUTDANNING IKKE NØDVENDIG

Ja, du leste rett: Foretak med ingeniørkompetanse kan få sentral godkjenning som utførende. Egne ansatte er ikke nødvendig. Fagbrev, svennebrev eller mesterbrev trengs ikke.

Fra samme dato trenger man heller ikke ha ADK1-sertifikat sammen med fagbrev for å få UTF-godkjenning innenfor VA. Søknader som er avslått på grunn av manglende ADK1-sertifikat blir behandlet på nytt.

Nei, det er verken aprilsnarr eller "fake news".

– Foretak som søker sentral godkjenning må som tidligere i tillegg oppfylle krav til nødvendig og relevant praksis, understreker DiBK.

Hva i all verden har skjedd? Jo, DiBK sier de har lest regelverket på nytt, og funnet ut at de har vært for strenge.

FORTS.

VA-ARBEID: Fagbrev eller ADK-sertifikat trengs ikke.

ANSTRENGT: MEFs fagsjef Finn N. Bangsund (t.v.) er lite imponert over kursendringen DiBK-sjef Morten Lie (midten) har gjort. BNL-sjef Jon Sandnes (t.h.) mener sentral godkjenning ikke lenger er et kvalitetsstempel.

noen endring av regelverket, men en justering av direktoratets tolkning og praktisering av det.

– Justeringen vi nå har gjort innebærer ikke et frislipp for hvem som kan få sentral godkjenning. For å få sentral godkjenning krever byggesaksforskriften at foretakets faglige ledelse har tilstrekkelig kvalifikasjoner og relevant erfaring innenfor det aktuelle godkjenningsområdet, sier Lie.

Fagsjef Finn N. Bangsund i MEF er rystet over DiBKs praksisendring.

– Dette er den største skandalen siden Sentral Godkjenning ble opprettet. Sentral Godkjenning er nå helt ubrukkelig for å finne ut om et firma har praktisk gjennomføringsevne. Praksisendringen viser en komplett mangel på kunnskap om hva yrkesutdanning er. Den rammer hele den norske modellen, der fagkompetanse og fast ansettelse er et sentralt element, sier han.

RASERE NÆRINGEN

Bangsund er bekymret for at dette vil rasere store deler av anleggsnæringen.

– Anleggsbransjen har gjennom årene brukt mye tid og ressurser på å styrke yrkesutdanningene og bygge opp fagkompetanse i bedriftene. Alt for å bidra til at bransjen kan levere kvalitet. Med ett pennestrøk fjernes betydningen av den i SG. Det stilles

ikke lenger krav til fagkompetanse, så lenge man har en ingeniør. Sentral godkjenning skal først og fremst sikre god kvalitet på prosjektene. Til det trengs også en fagutdanning. I tillegg vil endringen som en lite hyggelig bieffekt åpne for mer innleie og sosial dumping, sier Bangsund.

Bangsund mener denne endringen nærmest er å betrakte som Kommunal- og moderniseringsdepartementets oppsigelse av hele ordningen med Sentral Godkjenning.

MISTER VERKTØY TIL VURDERING

Når krav til fagutdanning i gjennomføringsleddet nå forsvinner, så forsvinner også kommuners, byggherrers og forbrukeres mulighet til å bruke Sentral Godkjenning som et verktøy til å vurdere om entreprenør har praktisk gjennomføringsevne til oppdrag man trenger å få utført.

MEFs fagsjef på området forskrifter og offentlige myndigheter er alvorlig bekymret for endringen DiBK gjør nå. Både at man fjerner krav til yrkesutdanning – at entreprenør har fagkvalifikasjoner til å utføre et tiltak – og mer spesifikt at kravet til ADK1 fjernes på godkjenningsområdet VA.

ENESTE

ADK er den eneste opplæringen i dag som

gir fagkompetanse på dette feltet.

– At DiBK dropper kravet om ADK1 gjør det også vanskelig for kommunene. Kommunale VA-myndigheter og andre brukere har nå ingen mulighet til å benytte bruke Sentral Godkjenning til å sjekke om entreprenørene har den faglige kompetansen til å arbeide med VA-ledninger. Vi må nå oppfordre kommunene til å utarbeide egne systemer for å sjekke om entreprenørene har denne fagkunnskapen, sier Finn N. Bangsund.

Et forslag til endringer i kvalifikasjonskravene byggesaksforskriften kommer snart på høring.

– En faglig ledelse med ingeniørutdanning og relevant erfaring regnes som kvalifisert for å ta på seg ansvar og forestå arbeider som utførende. Det er opp til den faglige ledelsen å sikre at de utførende på byggeplass har de nødvendige og relevante, faglige kvalifikasjoner slik at byggkvaliteten ivaretas i henhold til regelverket, utdypet statssekretær Bjørnar Laabak i Kommunal- og moderniseringsdepartementet. ■

STÅL- OG LANDBRUKSBYGG AS

STÅLBYGG TIL LANDBRUK OG SMÅINDUSTRI

- ✓ Isolert eller uisolert
- ✓ Tilpasset ditt behov
- ✓ Ferdig montert, evt. som byggesett

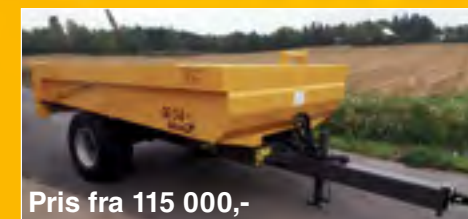
www.sl-bygg.no

post@sl-bygg.no

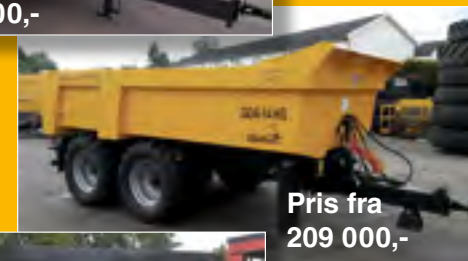
Sondre Bjerke
Tlf. 48 02 80 92

Sten Øivind Bjerke
Tlf. 90 54 75 15

Adresse: Tjøllingveien 416,
3280 Tjølling

Pris fra 115 000,-

Pris fra 209 000,-

Pris fra 285 000,-

Lettdumper, pris fra 110 000,-

Pris fra 105 000,-

Pris fra 225 000,-

100% Hardox
20% rabatt

Vi har deler til JCB og de fleste tilhengermerker

NILS A. MØRK MASKIN AS
TLF. 90639797 - www.namm.no

www.graveutstyr.no

E-post: post@graveutstyr.no Telefon: 38 32 70 70 Mobil: 90 71 82 94

Alt i slanger
og slangetilbehør,
samt produkter
for injeksjon
og fjellsikring.

Codan AS
Karihaugveien 102, 1086 Oslo.
Tlf 22 90 65 50. Faks 22 32 75 83.
www.codan-gummi.no

BRUBAKKEN

BRUBAKKEN - DIN MASKINPARTNER

SALG / KJØP
KORT / LANGTIDSLEIE
LANDSDEKKENDE SERVICE

Tlf. +47 35 93 04 00 www.brubakken.no post@brubakken.no

HVOR ER SPRENGSTOFFET?

Maskinførere risikerer å bli truffet av steiner og omkringflyvende objekter. Er det i tillegg risiko for udetonerte sprengladninger i arbeidsområdet, kan sprengstoffet forårsake stor skade. Når en forsager eksploderer, er ikke bare den egne maskinen i faresonen, trykkgølgen og steiner kan også treffe førere i nærheten. Sprutlengder på 200 meter er ikke uvanlig.

HELDEKKENDE BESKYTTELSE FOR ANLEGGSMASKINER

Stadig flere utstyrer sine gravere og lastere med Verneklasse 3 fra Hammerglass AB. Føreren beskyttes fra alle retninger av 12 mm Hammerglass – 300 ganger sterkere enn glass.

OM RUTEN BLIR RIPETE

Hammerglass i stålramme (RABS-system) er FOPS- og sprengstoffestet, og erstatter gitter i alle sammenhenger. For å slippe å bytte den kostbare 12 mm ruten om den skulle bli ripete av pigging og grusete vindusviskere, byttes kun offerruten i 4 mm Hammerglass ut til en kostnad av ca. 2 800 kroner. I tøffe miljøer har ruten en beregnet levetid på ett år, og byttes på 10 minutter.

STANDARDRUTER

Er det ingen risiko for forsagere eller store steiner kan maskinen utstyres kun med Hammerglass som erstat-

ningsrute for standardglass. Hammerglass er ca. 30 % dyrere enn vanlige ruter. Som beskyttelse mot slitasje fra vindusviskere kan frontruten leveres med ripebeskyttelsesfolie. Ved steinknusing anbefales imidlertid RABS-systemet.

BESTILLING OG LEVERING

Bestill ruter til nye og gamle maskiner hos din maskinleverandør. De fleste rutene er på lager.

MER INFORMASJON OG VIDEOER FINNES PÅ:

www.hammerglass.no

 Hammerglass®
AUTOMOTIVE

Prosjektverktøy for smarte bedrifter

- ✓ Total økonomisk oversikt i prosjekter og delprosjekter med mulighet for inndeling på avsnitt og aktivitet mot budsjett
- ✓ Elektronisk lagring, håndtering og sending av bilag og dokumentasjon
- ✓ Maskin-, time- og materiellregnskap

REGNSKAP

PROSJEKT

HANDEL

Finn ut mer om våre løsninger på www.zirius.no

HØSTEN ER HER

10% RABATT

November tilbud

Raker
\$30 - \$70

Dyrkingskuff
\$30 - \$90

Kontakt oss 56148000 www.hardlife.no | info@hardlife.no

Hardlife AS er et Norsk firma og del av en internasjonal gruppe, som leverer utstyr til anleggsbransjen over hele Europa.

Storebotn 48, 5309 Kleppestø

Se på bildene på de neste sidene. Vidar Tellefsen har egenhendig prosjektert, gravd og bygget tomte, bekkeleiet, sjøfyllinga og veien du ser. Men han har ikke kompetanse til det.

Tekst og foto: Jørn Sæderholm
- jos@mef.no

ERFARING: - Hallo, hvor har verdien av den praktiske erfaringen blitt av, undrer Vidar Tellefsen. Ingeniørpapirer er "alt", en mannsalders praktisk erfaring teller fint lite.

Etterlyser verdsetting av praktisk erfaring

FORTS

AKTUELT

VANSKELIG: Tomta der Tellefsen AS overvann en avgrunn av blåleire og la om den lille elva midt i bildet går tett inntil dagens E18.

Sted: Feset, vestfold

BAMBLE: – Praktisk erfaring? Nei, det har ingen verdi i sentral godkjenning. Men formalkompetanse uten praktisk erfaring, det er godt nok. Det er tragisk. Nesten alle VA-jobber vi gjør endres på grunn av dårlig prosjektering. Vi bestiller varer etter prosjekteringen. Men når det ikke passer i praksis, så bærer konsulenten ingen risiko for det. Ingeniørorganisasjonene vil ikke at sånne som jeg skal ha noe å si. Selv om man sitter med kjempekunnskap fra praktisk erfaring, så får man ingen nytte av den.

Vidar Tellefsen (55) er ikke særlig imponert over ingeniører og konsulenter som støtter seg til andre ingeniører og konsu-

lenter på kontorene sine. Enten de styrer i kommuner, med sentral godkjenning eller bedriver prosjektering med tynn forankring i den praktiske virkeligheten.

PRAKTISK OG LOKAL

Tellefsen er et kroneksempel på en entreprenør med solid praktisk kompetanse, et hode som ser og skjønner hvordan et byggverk skal være i terrenget og et hjerte som brenner for lokalmiljøet der han bor og arbeider.

Tellefsen har egenhendig tenkt ut, prosjektert og gjennomført prosjekter som i følge ingeniørene og konsulentene

ligger skyhøyt over hans kompetansenivå. Det formelle kompetansenivået altså, som som består av et fagbrev. Den reelle kompetansen består av fagbrevet, en mannsalder erfaring, alle sertifikater på anleggsmaskiner samt sertifikater som bergsprenger og bergsprengningsleder

Ta bekeleiet og industriotmta like ved E18 der vi møter ham, for eksempel. Der har Tellefsen AS gravd ut 8 000 kubikk blåleire og lagt om et bekeleie, parallelt med kontinuerlig evaluering av tiltak på grunn av vanskelig grunn. Mer om det litt lenger ned.

FORTS

BORSTÅL

SK Produkter AS har levert kinesiske borkroner siden 1990

Vi kjenner bransjen og leverer kvalitetsprodukter med topp service!

BORKRONER, BORSTENGER, BORNAKKER OG SLIPEUTSTYR

RING OSS PÅ 67 97 40 30
E-POST: INFO@SKPRODUKTER.NO

**SE VÅR HJEMMESIDE:
WWW.SKPRODUKTER.NO**

VEI PÅ SJØFYLLING
Først til et annet eksempel: Utfylling av en vei nede på Brevikstrand. Innerst i en mudrete fjordbunn fylte han ut med 12 000 kubikk blokkstein. Tellefsen gikk selv og grunnboret for å finne optimal trasé. På det dypeste var det 18 meter dypt i muddret.

– Vi grov foran fyllinga. Steinen ség ned og la seg til rette, ferdig forkilt. Oppå fyllinga bygde vi 70 meter vei, forteller han. Steinfyllingen skulle hindre utglidning med mudder. Etterpå ble det mudret 3-4000 kubikk fra fjordbunnen, der det i dag er en båthavn.

Metoden pønsket han ut selv, og søkte kommunen. ”Nei, det kan du ikke gjøre selv. Du må få en konsulent til å beregne det”, sa kommunen. Tellefsen engasjerte et konsulentfirma, men den lokale avdelingen syntes det var så komplisert at de sjekket saken med sitt hovedkontor.

– ”Perfekt metode”, sa de på hovedkontoret. Veien har ikke sige én millimeter siden, sier Vidar Tellefsen.

Det er ingen overdrivelse å kalle ham en kar med mange jern i ilden. I årevis var han en sentral skikkelse i E18-aksjonen. Sånn sett har han mye av ”skylda” for at Nye Veier AS nå er i ferd med å bygge ny vei i nabolaget, et prosjekt der entreprenørfirmaet Tellefsen AS nå i høst er inne som UE med det meste av sin kapasitet.

Ved siden av entreprenørfirmaet driver han et eiendoms- og investeringsselskap, og bruker mye tid på utvikling av bolig- og næringstomter.

– Kjøpe råtomter og selge dem ferdig opparbeidet. Det er moro å bidra til verdiskaping og nye arbeidsplasser, sier Vidar Tellefsen.

KOMPLISERT TOMT
Tilbake til bekeleiet og industritomta ved Feset. Det var en råtomt han kjøpte

OPPGITT: – Nesten alle VA-jobber vi gjør endres på grunn av dårlig prosjektering. Men selv om man sitter med kjempekunnskap fra praktisk erfaring, så får man ingen nytte av den, sier Vidar Tellefsen.

for noen år siden. ”Komplisert” er en bare delvis dekkende karakteristikk. En avgrunn på 15 meter blåleire og en bekk tvers gjennom sier litt mer.

– Vi grov ut 8 000 kubikk blåleire, tørkla bekken i flere måneder, la den om og bygde opp bekken. Helt fra bønn. Inkludert flomberegning, sier han.

Først prosjekterte han bekken selv. Men både NVE, kommunen og til slutt Statens vegvesen sa nei. Han hadde ikke sentral godkjenning som prosjekterende, må vite. Det endte med at han kontaktet en konsulent, som avla en rapport etatene aksepterte.

– Konsulenten konkluderte med at det jeg selv hadde prosjektert ikke behøvde være så omfattende og bra. Så han tegnet det mindre. Det endte med at vi bygde det som jeg opprinnelig hadde tenkt, sier han.

FUNDAMENTERES
Bekken måtte fundamenteres opp helt fra bunnen av med sprengstein. Med egne hender og flinke medarbeidere bygget Tellefsen opp bekken med naturstein fra eget lager.

– Tett har det også blitt. Vi jobbet hele sommeren i fjor og bygde alt selv fra bunnen. Som topplag i elven la vi grov morenemasse, siktet ut fra en annen jobb.

– *Morenemasse, hvorfor det?*

– For at ikke fisken skal kutte seg på skarp sprengstein, opplyser Tellefsen.

I begynnelsen av 2018 år skal Tellefsens sentrale godkjenning fornyes. Da er han redd han vil falle ned fra TK2 til TK1, fordi han mangler ingeniørutdannelse.

– *Bekymret?*

– Nei. Eller ja, hvis jeg mister TK2. Jeg har ikke blitt dårligere siden sist jeg fikk sentral godkjenning. Tvert imot. Jeg har fått mer erfaring og blitt dyktigere. Alle prosjekter er utført bedre enn ”det som trengs”. Nesten alt vi gjør har jeg har jeg

stort sett prosjektert selv. Man må jo få vektlagt historikk. Eller...?

SKANDALØS NEDVURDERING
– Det er svært betenkelig at man går bort fra et krav om praktisk erfaring for de som skal gjennomføre. Dette er en skandale. Her kan Vidar Tellefsen og andre bedrifter i tilsvarende situasjon vise til solid praktisk erfaring, uten at det tillegges vekt som kompetanse. Jeg nekter å tro at det har vært politikernes intensjon.

Det sier Jørn C. Evensen. Han er MEFs regionsjef i sørøst, der Vidar Tellefsen holder til. Han gir Tellefsen full støtte i

kritikken mot den konsekvente nedvurderingen av praktisk erfaring og kompetanse. Evensen mener diskusjonen om Sentral Godkjenning over tid har blitt en profesjonskamp, der entreprenører, anleggsgartnere, rådgivere/konsulenter og arkitekter står på hver sine sider.

– Entreprenører ser ofte at ting ikke kan bygges som i prosjekteringen. Da må de ha praktisk sans og erfaring for å løse det, sier han. ■

MUDRET: Grunnboring, steinfylling, mudring og 70 meter vei oppå. Dermed ble den mudrete fjordbunnen en etterlengtet båthavn.

LOKALVERDI: Utvikling av råtomter til byggeklare arealer er viktig for lokalmiljøet.

Vi har produktene til anleggsjobben
Salg • Utleie • Leasing

LAGERCONTAINERE ISOLERT/UISOLERT	GANGTUNNELER
CONTAINER FOR SPRENGSTOFF	SEDIMENTERINGS- CONTAINERE
BRAKKEMODULER	MASKINFLAK
VERKSTEDCONTAINERE	DUMPERKJERRE
DUMPERKASSER	HMS-CONTAINERE

Ta kontakt for en hyggelig prat med
Fred Budimir (991 08 669) eller
Linn Rygh (970 16 130)

3M™ PELTOR™ WS™ LiteCom Headset

Effektiv trådløs kommunikasjon

- Innebygd lisensfri UHF Radio
- Bluetooth® for tilkobling av mobiltelefon
- Medhørsfunksjon som beskytter hørselen
- Forbedret sikkerhet og produktivitet

Kontakt oss for ytterligere informasjon:
Tlf.: 06384
kundeservice@mmm.com
www.3M.no/vern

3M Science. Applied to life.™

Nyhet!

SKADE- FORDEL

Som kunde i If får MEF-medlemmer sin egen fordelskonto.

For hvert år med godt skaderesultat, får du et beløp på kontoen. Pengene kan du bruke til å betale egenandelen ved skade.

www.if.no/mef

Rolig, vi hjelper deg.

TEST: KOMATSU PC 138 US

Trivelig korthekker uten uventede bevegelser

14-tonner med under 100 hk og en hekk innafor beltene. Det ble et spennende og hyggelig møte.

Tekst: Ronny Larsson og Jørn Søderholm – jos@mef.no

INNTRYKK: Veldig rolig maskin, uten "uventede" bevegelser. Det liker testføeren.

Det er alltid interessant å prøve en maskin med lodd som ikke stikker utenfor beltene. Litt for å se hvordan det tekniske er løst, men også for å se hvor stabil den er sammenlignet med en konvensjonell maskin på samme størrelse.

HYTTE

Blant det mest spennende er å se hvordan Komatsu har løst det med plass og sikt på denne korthekkeren. Hytta har en praktisk skyvedør, som er lett å stenge.

Stolen har de innstillingene man venter, og har dessuten god armstøtte. Spakene har alle de knappene man behøver i jobben. Det liker vi. Få ting er mer irriterende enn å lete etter knapper som er plassert nesten bak førerstolen.

Maskinen har kameraer med sikt bak- over og til sidene, med bilde bra integrert i displayet i hytta. Her finnes også øvrige innstillinger, samt den informasjonen man trenger i den daglige kjøringen.

HYDRAULIKK

Etter en times kjøring satt maskinens hydraulikk godt i nevene. Jeg opplevde maskinen som veldig rolig, og uten "uventede" bevegelser. Det liker jeg som fører. Farta er også tilgjengelig når man vil dra på litt ekstra i grovplanering og flytting av masse. Vi gjorde også en del finpuss under testen, og det er var ingen problem å kjøre på centimeteren.

Maskinen har seks ulike arbeidsmoduser å velge mellom, der man kan finne en bra innstilling for ulike oppgaver og bedre dieselforbruk. Det finnes også en ECO-innstilling som kan justeres for beste balanse mellom styrke og økonomi. Oppsummert har produsenten fått til en hydraulikk som tiltaler denne testføeren.

MOTOR OG DRIVLINJE

Maskinen drives av en firesylindret steg 4 Komatsu motor med en effekt på 72,6 kW (98,7 hk) og et eksos-etterbehandlings-system med katalysator og Adblue. Det er ikke uvanlig i dag, ettersom mange andre produsenter kjører med lignende systemer for avgassrensing som oppfyller steg 4-kravene.

Motoren har ingen problemer med å drive både hydraulikken og drivlinjen. Man kan jo synes det virker knapt med snaut 100 hestekrefter i motoren, men det er den veien mange produsenter går i jakten på lavere dieselforbruk. Komatsu sier de har fått ned dieselforbruket med fem prosent

i forhold til forgjengeren, og samtidig fått en bedre motorstyring. Maskinen har to belte­hastigheter: 2,9 og 5,1 km/t. Det er helt okei.

SERVICE OG ETTERSYN

Kontroll av ulike væsker er ingen problem, ettersom de sitter godt plassert i lukene rundt på maskinen. Rundt motoren er det derimot trangt om man vil gjøre reparasjoner. Ikke så rart, ettersom maskinen er svært kompakt bygget med langt inndratt motvekt. Service-karene som skruer utstyr som dette har nok sine knep hvis det må gjøres noe rundt motoren. I Norge leveres denne standard med sentralsmøring. Da blir alt mye lettere for føreren. Men han eller hun som kjører maskinen må ikke glemme at også den må kontrolleres at den fungerer, ellers er sentrale deler fort utslitte. Dessverre er det nok noen som misser på det iblant. ■

1. STYRKE:

98,7 hk motor skal drive både gravehydraulikk og drivlinje.

2. KORT:

Det er alltid spennende å prøve en maskin som ikke stikker utenfor beltene.

3 REKKEVIDDE:

Rett under 8,4 meter på maks utstrek.

4. TILGANG:

Generøse luker. Adblue påfylling sitter foran t.h.)

5. LUKER:

Med en kompakt overvogn må man utnytte plassen best mulig.

6. VÆSKER:

God tilgang til daglig ettersyn av væsker.

7. TRANGT:

Et sted inni der er det en motor.

8. FØRERMILJØ:

God sikt med god kamerahjelp.

9. HYTTE:

Praktisk skyvedør, som er lett å stenge.

1

4

2

5

6

7

8

9

VURDERING

HYTTE

Sikt	4,5
Plass	4,5
Ergonomi	4,5
Instrumenter	4,0
Inneklima	4,5

HYDRAULIKK

Følsomhet	4,5
Fort	4,5
Styrke	4,5

Belte­hastighet	4,0
-----------------	-----

Daglig ettersyn	4,0
Tilgang service	3,5

TOTALT	4,3
--------	-----

VI LIKER:

- ▲ Smidig
- ▲ Stabil
- ▲ Plass i hytta

- Vi liker ikke
- ▼ Trangt rundt motor
 - ▼ Høy pris

TEKNISKE DATA:
MOTOR: KOMATSU SAA4D95LE-6
Effekt: 72,6 kW/97,3
Belte­bredde: 600 mm
Bom lengde: 4 600 mm
Stikke lengde: 2 500 mm
Vekt: 13 680 – 14 820 kg
Bredde: 2 590 mm

KAPASITET:
Rekkevidde: 8 380 mm
Svingradius: 2 500 mm
Bryte­kraft: 9 140 daN
Stikke­kraft: 6 060 daN

STANDARD UTSTYR:

- Komtrax
- Komatsu Care
- Klimaanlegg
- Sentralsmøring
- HK-feste
- Tiltrotator
- Fast pusseskuff
- Luftfjæret stol med høy rygg, varme og korsryggstøtte

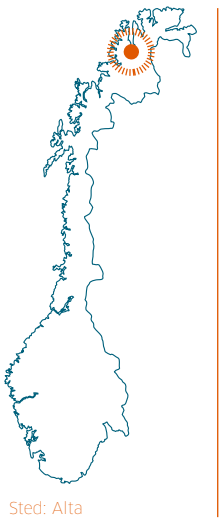
Grunnpris: Kr 1 225 000 eks mva

TRIVES: Anleggsmaskinfører Tor Emil Hanssen (21) skryter av Alta-bedriften Jan Opgård AS, og særlig arbeidsmiljøet.

– Jeg har lært vanvittig mye her! Jeg har fått masse tillit og ansvar og jeg føler jeg har fått minst fire års erfaring på de knappe to årene jeg har vært her.

Tekst og foto: Runar F. Daler – rd@mef.no

– Gleder meg til hver mandag

Det sier anleggsmaskinfører Tor Emil Hanssen (21), som i sommer besto fagprøven med meget godt. Læretida hos Alta-bedriften Jan Opgård AS får han ikke fullrost.

– Jeg har vært innom alt fra knusing og hullasterkjøring til grøftegraving og doserkjøring med totalstasjon inne i tunnel. Oppfølgingen fra faglig leder Bjørnar Opgård har vært meget god, og jeg har også hatt mye kontakt med opplæringskontoret OKAB, som har vært nyttig for meg, forteller han.

– Det aller beste med Jan Opgård er nok likevel arbeidsmiljøet. Det er en skikkelig sammensveisa gjeng her og vi har det mye morsomt på jobb. Jeg gleder meg faktisk til mandagen kommer, og jeg håper jeg kan få være her lenge, sier han entusiastisk, vel vitende om at bedriften går mot en tung vinter.

selv i 1978, etter å ha jobbet i anleggsbransjen i nærmere 20 år. Bedriften har gradvis vokst siden den gang, og blir i dag drevet av sønnene Jan Erik og Bjørnar Opgård. Læringer er et viktig satsingsområde.

– Vi har tatt alle slags jobber; boligfelt, vann og avløp, småkraftverk, tunneler og ikke minst var vi veldig involvert i Melkøya-utbygginga mellom 2001 og 2009. Vi vokste mye i den perioden, men det roet seg en del da Melkøya var ferdig utbygd. Deretter fokuserte vi mer på veibygging, som har vært vårt hovedfokus de siste syv-åtte årene. Nå som hele E6 Alta vest-prosjektet er ferdigstilt, går vi imidlertid inn i en usikker periode, og mye tyder på at vi må ty til permitteringer, noe vi ikke har gjort siden 1999. Likevel ønsker vi å fortsette og ta inn læringer, forteller daglig leder Jan Erik Opgård til Anleggsmaskinen.

USIKRE TIDER

Grunnleggeren Jan Opgård startet for seg

– BLIR DE BESTE

– Hvorfor tar dere inn læringer?

FAKTA

JAN OPGÅRD AS:

Nominert av:

Hjemsted:

Omsetning:

Antall ansatte:

Antall læringer:

Læringer i hvilke fag:

MEF Region Nord

Alta

Ca. 60 mill. NOK. (2016)

30

3 i juli (10 % av arbeidsstokken)

2 i anleggsmaskinførerfaget og 1 i

transport- og logistikkfaget

2 (100 % bestått).

Antall som har tatt fagbrev siste tre år:

LÆRLINGFOKUS: Brødrene Bjørnar (t.v.) og Jan Erik Opgård går inn i en usikker periode og må kanskje ty til permitteringer, for første gang siden 1999. Likevel satser de videre på lærlinger.

– Det er viktig å utdanne nye folk til bransjen. Vi har tatt inn lærlinger siden midten av 90-tallet og det er noe vi har fokus på, sier Jan Erik Opgård, før broren Bjørnar fortsetter:

– Det er veldig interessant og givende å holde på med lærlinger. De man tar inn og lærer opp fra grunnen av blir de beste arbeiderne. I dag skal jo «alle» bli ingeniører, så vi er nesten nødt til å utdanne fagfolk selv. Og det er klart at når man får de rette lærlingene inn, så er det en stor og viktig ressurs for bedriften, slår han fast.

HOLDNINGER VIKTIGST

– Hva ser dere etter når dere tar inn lærlinger, og hvordan er kvaliteten på dem dere tar inn?

– Vi ser på fravær og karakterer. Gode karakterer er selvfølgelig positivt, men fravær er mye viktigere. Et stort fravær sier mye om holdninger. Da tenker jeg først og fremst på timefravær og ikke dagsfravær, som jo kan ha mange årsaker, sier Jan Erik Opgård.

– Det er jo nettopp holdningene som er det aller viktigste. Det er begrenset hva elevene kan lære i løpet av to år på skolen, og når vi tar dem inn til intervju kan det være vanskelig å bedømme den faglige kvaliteten. De lærer seg jo å kjøre maskin etter hvert uansett, men holdningene må være på plass først. En lærling med den rette innstillingen blir som regel en meget-kandidat til fagprøven, supplerer Bjørnar Opgård.

– Så må det sies at de som selv kommer og banker på døra og spør om å få lærlingplass – når de viser interesse, vilje og tiltak på den måten – de kommer først i køen.

«CONFIDENCE BOOST»

Tor Emil Hanssen var nok blant dem som visste hva han gikk til, men han er enig med Bjørnar Opgård om at anleggsbransjen er spesiell.

– Ja, det er et tøft yrke dette her, og man må ha litt bein i nesa for å takle det. Jeg er sønn av en bonde og har vokst opp med maskiner, men anleggsfolk er virkelig et helt spesielt folkeslag, med mange originaler. Men det er jo også dem det er artigst å jobbe med, sier han fornøyd.

– Jeg tror det er viktig at lærlingene får litt skryt. Står man bare og kjeffer, blir lærlingene usikre. Det gjelder å forklare ting på en rolig måte og være flink til å rose, samtidig som man heller ikke skal være for snill. Hos Jan Opgård synes jeg de har gjort dette helt riktig. Jeg følte de hadde tro på meg hele veien. Jeg har hele tiden hatt stå-på-vilje, men av og til trenger man en «confidence boost» for å utvikle seg videre. Det har jeg fått her hos Jan Opgård, sier han.

ANSVAR OG TILLIT

Daglig leder i Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene (OKAB) i Finnmark, Claus Bergersen, mener at lærebedrifter må være sitt ansvar bevisst. Jan Opgård AS er et eksempel til etterfølgelse i så måte, sier han.

– Jeg har inntrykk av at enkelte bedrifter ikke tar seg tid til å stoppe opp og kartlegge hva lærlingene har vært gjennom. Har man først tatt inn en lærling, så må bedriften ta ansvar for å følge opp vedkommende og

SKOLEEKSEMPEL: Daglig leder i OKAB i Finnmark, Claus Bergersen, mener at lærebedrifter må være sitt ansvar bevisst og Jan Opgård AS er et eksempel til etterfølgelse.

sørge for at han eller hun utvikler seg i riktig retning. Det gjør de her hos Jan Opgård AS. Her blir lærlingene sett, de blir gitt ansvar og vist tillit, og de får prøve mye forskjellig, sier Bergersen.

VARIERT

– Hvordan blir lærlingene fulgt opp i denne bedriften, sett fra OKABs ståsted?

– De blir fulgt godt opp og får varierte arbeidsoppgaver. Hos noen bedrifter gjør lærlingene samme type jobb litt for mye av læretida. Her i Finnmark er det jo mye vinter, så mange lærlinger får nok litt i overkant mange timer i hjullaster i forbindelse med brøyting. Hos Jan Opgård kommer lærlingene borti det meste og de får brukt masse forskjellig utstyr og maskiner, noe som er helt bevisst fra bedriftens side, sier Bergersen.

– Det er i tillegg høyt under taket her og lærlingene får både ros og ris. Enkelte lærlinger har veldig respekt for sjefer og overordnede, og de tør kanskje ikke å spørre så mye som de burde. Hos Jan Opgård virker ikke det å være et problem. Kommunikasjonen her er meget god; både mellom bedriften og lærlinger og mellom bedriften og meg selv. Så er jo også Bjørnar trivelig og omgjengelig, og han vekker tillit hos lærlingene, skryter Bergersen.

BESTO MED MEGET GODT

– Vi har også fått tilbakemeldinger fra prøvenemda om at bedriften tilrettelegger særdeles godt i forkant av fagprøver.

Da Tor Emil Hanssen skulle ta fagprøven i sommer var alt forberedt og alt utstyr klargjort dagen før. Så når selve fagprøven startet trengte han ikke å bruke unødig tid på å finne utstyr eller hente maskiner. Man skulle kanskje tro dette var helt vanlig, men slik er det absolutt ikke alle steder, fortsetter Bergersen.

Alt var klargjort, og både hjullaster og gravemaskin var på plass dagen før. Dette var selvfølgelig betryggende under selve fagprøven, bekrefter Tor Emil Hanssen, som altså fikk meget godt bestått.

– Fagprøven gikk ut på å grave en 20 meters grøft med minimum tre meters skråning, samt veibygging med hjullaster. Sensor sa til meg at det var tydelig at jeg visste hva jeg drev med, og at det var en av de bedre fagprøvene han hadde sett i Finnmark i år. Det var jo morsomt, sier han.

GODT ARBEIDSMILJØ

– Hva sier lærlingene selv om hvordan de opplever å være lærling i bedriften?

– Lærlingene ser ut til å trives veldig godt her. Det rapporteres om et meget godt arbeidsmiljø, lærlingene sier de blir

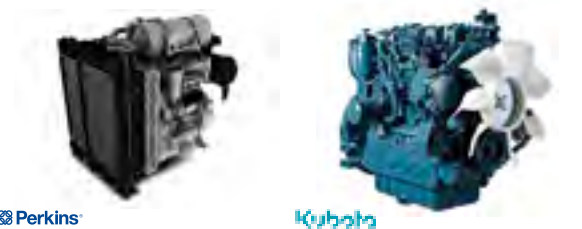
godt mottatt og at de føler seg som en del av bedriften relativt raskt. Jeg har ikke fått noen negative tilbakemeldinger fra lærlingene hos Jan Opgård, og jeg føler virkelig at bedriften er en god kandidat til prisen for Årets lærebedrift 2017, avslutter Bergersen. ■

Ved å kåre Årets lærebedrift ønsker Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) å premiere foretak som i særlig grad har utmerket seg i sitt arbeid med oppfølging av lærlinger og/eller lærekanidater. MEF håper prisen kan bidra til å synliggjøre det viktige utdanningsarbeidet som gjøres av næringslivet hver eneste dag, og at den vil inspirere og motivere bransjen som helhet.

Prisen for Årets lærebedrift 2017 skal deles ut av kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen på Arctic Entrepreneur 2018.

Universal Diesel er importør og distribuerer motorer- og reservedeler

Perkins og Kubota leverer et stort spekter av industri og generatormotorer. Vi leverer alt av reservedeler til Perkins og Kubota.

Vi leverer aggregater fra 9KVA til 2500KVA, i åpne og lukkede versjoner. Aggregatene leveres med Perkins motorer. Vi leverer diesel-og hybridaggregat, som kan driftes med solkraft, vindkraft og/eller biogass.

Universal Diesel AS

Industriveien 9, 1473 Lorenskog I T: 67 91 28 00
www.universal-diesel.no | post@universal-diesel.no

Markedets beste slaghammer

- » Lave driftskostnader
- » Lite vedlikehold
- » Høy effektivitet
- » En sikker investering

Rammer slår hardere!

Ta kontakt for mer info:

Andreas Stormyrbakken
Telefon 69 80 88 38
Mobil 95 98 44 38

**Ram
mer**

GRD AVTAGBAR GRIP

engcon GRD (Grab Detachable) er vår avtagbare gripekassett. Gripekassetten hektes enkelt fast i redskapsfestet Q-Safe-D. Deretter låses gripekassetten fast og hydraulikken kobles til med ett håndgrep – en manøver som tar mindre enn et minutt. Om ønskelig kan GRD velges som fastmontert (boltet) ved bestilling av ny tiltrotator.

Gripen er vinklet 15 grader i forhold til selve tiltrotatoren, noe som gir lengre rekkevidde.

GRD kommer i to versjoner, GRD10 som passer i redskapsfester med størrelse QS45 og QS50, samt GRD20 for redskapsfester med størrelse QS60.

Les mer på: www.engcon.com/norway

engcon Norge Jernkroken 18, P.B. 85 Kalbakken, N-0902 Oslo
Telefon 22 91 80 90 | Fax 22 91 80 01 | www.engcon.com/norge | facebook.com/engconnorge

engcon

23. - 25. januar
The Qube ved Clarion
Hotel & Congress,
Oslo Airport

Velkommen til Arctic Entrepreneur 2018

- Stor utstilling
- Fagseminar og kurs
- Sosial møteplass
- Vinterfest og Brakkemiddag med underholdning

Les mer og meld deg på via: www.arcticentrepreneur.no

Det blir amerikansk show med Mariann Aas Hansen og Zelimir, stand-up med Nils-Ingar Aadne (Nils) og dans og musikk ved Starworkers! I tillegg kommer flere andre kjente artister på scenen disse tre dagene.

ER DU LEVERANDØR TIL BRANSJEN OG VIL VÆRE MED I REGISTERET?

Ta kontakt med Bjørnulf: e-post: bjornulf@a2media.no, tlf: 971 66 507

ABS-MASKIN AS

Postboks 34, 3051 Mjøndalen
Tlf: (+47) 3223 1810
post@abs-maskin.no
abs-maskin.no

Ahlseil Norge AS

Postboks 184,
4065 Stavanger
Tlf: +47 51 81 85 00
info@ahlseil.no
www.ahlseil.no/

Andreas Stihl AS

3202 SANDEFJORD
Tlf: 33420505
info@stihl.no
www.stihl.no/

Ankerløkken Equipment AS

1266 Oslo
Tlf: 22 88 12 00
firmapost@ankerlokken.no
www.ankerlokken.no

AnleggsSystemer AS

Stokkamyrveien 12,
4313 SANDNES
Tlf: 51 85 62 90
john@anleggssystemer.no
www.anleggssystemer.no

ARA MASKIN AS

Sommerro Industriområde,
1798 Aremark
Tlf: 69 19 90 99
post@aramaskin.no
aramaskin.no

Atlas COPCO Anlegg og Gruvetechnik AS

Postboks 334, 1401 Ski
Tlf: 64 86 03 00
ac.anlegg@no.atlascopco.com
www.atlascopco.no

Blinken AS

1621 Gressvik
Tlf: 90 70 11 00
blinken@blinken.no
www.blinken.no

Brødrene Dahl

PB 6146 Etterstad, 0602 Oslo
Tlf: 22 72 55 00
post@dahl.no
www.dahl.no

CEJN Norden AB

Box 245, 54125 Skövde,
Sverige
Tlf: +46 500 477500
info.sweden@cejn.com
www.cejn.se

Cramo AS

Pb. 34 Alnabru, 0614 OSLO
Tlf: 23 37 55 60
info.no@cramo.com
www.cramo.no/

Dagenborg Maskin AS

9018 Tromsø
Tlf: 77 60 73 30
post@dagenborg.no
www.dagenborg.no

Eikmaskin AS

Postboks 123, 2021
Skedsmokorset
Tlf: 64 83 73 00
info@osl.agcocorp.com
www.eiksenteret.no

Eterni

Tlf: 08462
post@eterni.no
www.eterni.no

Exero AB

Önskan 222, 895 97 Skorped
Tlf: 0046 661 140 880
info@exero.se
www.exero.se

Felleskjøpet Agri

2000 Lillestrøm
Tlf: 03520
firmapost@felleskjopet.no
www.felleskjopet.no

Fredheim Maskin

Tlf: 69 80 88 30
post@fredheim-maskin.no
www.fredheim-maskin.no

Fundamentering AS

7093 Tiller
Tlf: 73 82 26 30
fas@fas.no
www.fas.no

Geomatikk AS

0579 OSLO
Tlf: 810 33 400
firmapost@geomatikk.no
www.geomatikk.no/

Gjerstad Products AS

4993 Sundebru
Tlf: +47 37 11 91 00
mail@gjerstad.com
www.gjerstad.com/

Grønt Punkt

Postboks 91 Skøyen
0212 Oslo
Tlf: 22 12 15 00
post@grontpunkt.no
www.grontpunkt.no

Gummi-Industri AS

Postboks 4127 - 3005
DRAMMEN
Tlf: 90 55 22 32
post@gummi-industri.no
www.gummi-industri.no/

Hardlife AS

Storebotn 48, 5309 Kleppestø
Tlf: 56148000
info@hardlife.no
www.hardlife.no

Heideinreich AS

2021 Skedsmokorset
Tlf: +47 22 02 42 00
firmapost@heidenreich.no
www.heidenreich.no

Hydrema

3520 Jevnaker
Tlf: 414 07 070
jvb@hydrema.com
www.hydrema.no

HYMAX AS

Strandsagveien 14
Tlf: 62 33 06 60
hymax@hymax.no
www.hymax.no

If Skadeforsikring NUF

Postboks 240, 1326 Lysaker
Tlf: 02400
if.no

Istrail AS

3241 Sandefjord
Tlf: 35 94 87 50
istrail@istrail.com
www.istrail.com

Komatsu Forest AS

Uthusvegen 18, 2335 Stange
Tlf: 90 17 88 00
info.no@komatsuforest.com
www.komatsuforest.no

Llentab

0663 Oslo
Tlf: 97707300
post@llentab.no
www.llentab.no

Mathisen Maskin AS

Avd. Sørreisa: Gottesjord,
9310 Sørreisa.
Tlf: +47 915 94 151
arne@mathisenmaskin.no
www.mathisenmaskin.no

MEC-TEC AS

Ingeniør Rybergsgt. 99,
3027 Drammen
Tlf: 33772572
mectec@mectec.no
www.mectec.no/

Megger AS

Bjørnstadmyra 7,
1712 Grålum
Tlf: 22280040
post@megger.no
www.megger.no/

MG Salg og Utleie AS

Fossegrenda 3,
7038 Trondheim
Tlf: 73 96 26 00
post@mgsalg.no
www.mgsalg.no

MOLDEGAARD MARITIME LOGISTICS AS

Birger Hatlebaksv. 22,
6415 MOLDE
Tlf: 71 25 06 30
firmapost@moldegaard.as
www.moldegaard.no

Nils A. Mørk Maskin AS

1823 Knapstad
Tlf: 90639797
hans.anton@namm.no
www.namm.no

Nor Slep AS

PB.1252, 3205 Sandefjord
Tlf: 33 48 93 70
norslep@norslep.no
www.norslep.no

Nordisk Dekk Import AS

4262 AVALDSNES
www.nidas.no

NTM Trailer & tipp

Postboks 73, 1309 Rud
Tlf: 67 17 19 30
post@ntm.no
www.ntm.no

Oldroyd AS

Industriveien 1,
3766 Sannidal, Norway
Tlf: +47 35 98 75 50
mail@oldroyd.no
www.oldroyd.no

Orica Norway AS

3400 LIER
Tlf: 32 22 91 00
www.orica.no

Powel Construction AS

7037 Trondheim
Tlf: 73 80 45 00
gemini@powel.no
www.powel.no

Power Tools Norge

Hallenåsen 4 1389 Heggedal
Tlf: 951 74 007
powertools@online.no
www.ptools.se/no

Pumpe-service AS

Tlf: 23 33 84 00
post@pumpe-service.no
www.pumpe-service.no

Rototilt AS

2020 SKEDSMOKORSET
Tlf: 21 01 91 50
info@rototilt.com
www.rototilt.no

Scandia Maskin AS

3039 Drammen
Tlf: +47 32 21 00 50
post@scandiamaskin.no
www.scandiamaskin.no

SG Finans

Postboks 105, 1325 LYSAKER
Tlf: 21 63 20 00
kundeservice@sgfinans.no
www.sgfinans.no/

SK Produkter

1471 Lørenskog
Tlf: 67 97 40 30
info@skprodukter.no
www.skprodukter.no

Smartdok AS

Snømusstien 1, 9512 Alta
Tlf: 904 03 333
norge@smartdok.com
www.smartdok.com

SMB Parts AB Norge

3057 Solbergelva
Tlf: 32875850
per-eivind.braaten@
smpparts.com
www.smpparts.com/no

SP Tools AS

Postbox 141, Midtun,
5828 Bergen
Tlf: 53 69 53 53/94 27 82 25
info@sptools.no
www.sptools.no

SSAB Svensk Stål AS

Pb. 47, 1314 Vøyenenga
Tlf: 23 11 85 80
www.ssab.se

Storebrand

Postboks 500, 1327 LYSAKER
Tlf: 22 31 50 50
post@storebrand.no
www.storebrand.no

Strømberg Plast AS

Postboks 3, 2005 RÆLINGEN
Tlf: 64802909
office@strombergs-plast.no
www.strombergs-plast.no/

Sylinderakutten AS

Postboks 345
Tlf: 62 36 66 80
post@sylderakutten.no
www.sylderakutten.no

Systemblokk

3804 Bø i Telemark
Tlf: 35 06 00 00
mail@systemblokk.no
www.systemblokk.no/

Veim AS

3414 Lierstranda
Tlf: 32 84 94 20
kjell@veimas.no
www.veimas.no

Volvo Maskin AS

Postboks 603 1411 Kolbotn
Tlf: 66 81 86 86
firmapost@volvo.no
www.volvomaskin.no

Wacker Neuson AS

Trondheimsvegen 503,
2016 Frogner
Tlf: 63868900
www.wackerneuson.com/

WIKS AS

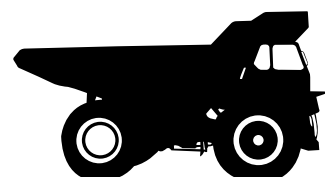
1615 Fredrikstad
Tlf: 950 71 777
kontor@wiks.no
www.wiks.no

Zirius AS

Tlf: 40 00 77 07
salg@zirius.no
www.zirius.no

Ølen Betong AS

Tlf: 53 77 52 00
mail@olenbetong.no
www.olenbetong.no

Med ønske om å jobbe

Flere MEF-medlemmer opplever at innstramningen av ordningen for sentral godkjenning i praksis betyr at de blir utestengt fra markeder de tidligere har hatt tilgang til. Det skal vi ikke godta.

Jeg har nå besøkt medlemmer i Oppland, Hedmark, Vestfold, Telemark, Sogn og Fjordane, Trøndelag, Finnmark, Nordland, Akershus og Østfold. Noe er ulikt, men mye er likt. Vi har noen problemstillinger som går igjen fra Finnmark til Østfold. Et tema som opptar de fleste er innstramningen av den sentrale godkjenningsordningen.

For vårt medlem Bent A. Aasli i Rælingen betyr det at han kan miste muligheten til å få oppdrag for kommunen. For Bent er det ikke aktuelt å sette seg på skolebenken i flere år for å ta teknisk fagskole. Han ønsker bare å få drive bedriften videre med de ansatte som trives godt og betaler sin skatt.

Et annet eksempel er brønnborene våre, som får beskjed om at de må ha fagbrev for å få sentral godkjenning. Problemet er bare at de samme myndighetene har sagt at et fagbrev ikke vil bli opprettet før i 2019.

Noen har løst problemet ved å ha en ingeniør på lønningslista. Ingeniøren har ofte knapt vært på brakka og har derfor kun verdi på papiret. Men det papiret gir den sentrale godkjenningen. Det blir rett og slett for dumt!

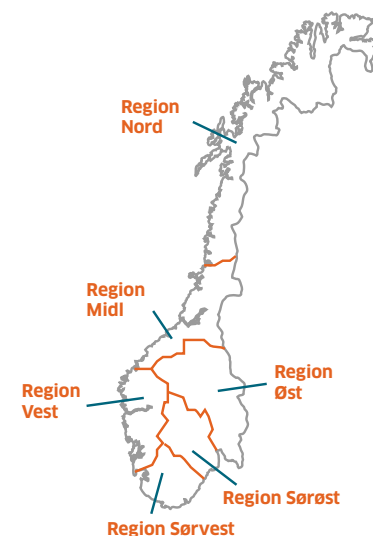

Vi har fått opplyst at det nye forslaget til sentral godkjenning skal komme før jul. Vi intensiverer derfor arbeidet for å få myndighetene til å forstå hvorfor sentral godkjenningsordning fremdeles må inneholde en trapp der praktisk erfaring og kunnskap teller. Samtidig opplever vi at kommuner praktiserer helt forskjellig hvor ulike oppdrag legges. I én kommune kan en type oppdrag legges i tiltaksklasse 2, mens det i en annen kan ligge i tiltaksklasse 1. Det må bli en lik praktisering.

Regjeringen har selv sagt at Norge trenger flere som ønsker å jobbe i praktiske yrker. Derfor tror vi fremdeles de vil snu når de forstår at det er det motsatte de nå bidrar til.

Teori kan ikke trumfe praksis i vår bransje.

*Julie M. Brodtkorb
adm. dir. i MEF*

MEF-nytt gir et innblikk i forbundets arbeid og aktiviteter i hele landet.

HOVEDKONTORET
Fred Olsensgate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
firmapost@mef.no
www.mef.no

REGION ØST
Stolvstadvegen 1
2360 Rudshøgda
Telefon: 958 72 00 00
region.ost@mef.no

REGION SØRØST
Broen 6
3170 Sem
Telefon: 33 35 99 90
region.sorost@mef.no

REGION SØRVEST
Kongensgate 24
4610 Kristiansand
Telefon: 958 38 00 00
region.sorvest@mef.no

REGION VEST
Eidsvågbakken 1
5105 Eidsvåg
Telefon: 99 42 89 00
region.vest@mef.no

REGION MIDT
Hornebergveien 1
7038 Trondheim
Telefon: 948 78 00 00
region.midt@mef.no

REGION NORD
Stakkevollveien 41
9010 Tromsø
Telefon: 77 62 44 22
region.nord@mef.no

SEKSJON RESSURS OG MILJØ
- Skog
- Brønn og spesialboring
- Gjenvinning og avfallshåndtering
Fred Olsensgate 3
0152 Oslo
Telefon: 22 40 29 00
seksjonressursogmiljo@mef.no

HOVEDKONTORET

NY OG FORBEDRET AVTALE MED IF

F.v.: Arnstein Repstad (MEF), Ivar Martinsen (If), Julie M. Brodtkorb (MEF) og Knut Beckstrøm (If).
Foto: Anders Rikstad, If

Etter en omfattende konkurranseutsetting ble det i høst avgjort at MEF inngår ny rammeavtale for forsikringer med If Skadeforsikring.

- Vi har hatt et godt samarbeid med If i 42 år. Jeg er stolt av å kunne si at dette er andre gang jeg på vegne av MEF signerer avtale med If. I vår bransje signerer man ikke en avtale for andre

gang hvis man ikke er fornøyd, forteller styreleder Arnstein Repstad.

Avtalen med If er ikke en fornyelse, men en helt ny og forbedret avtale. Den er bedre både for de store og for de små medlemmene. Avtalen betyr at de får bedre service og bedre vilkår. Les mer på mef.no.

ARBEIDSGIVERDAGEN 2018

Vi inviterer alle medlemmer til en dag med faglig påfyll på Gardermoen 22. mars fra 10.00 – 16.00 på Radisson Blu, Oslo Airport. Arrangementet er kun for MEF-medlemmer.

MEF ønsker med konferansen å skape

en arena for diskusjon, læring, formidling og kompetanseheving, og styrke bedriftenes kunnskap om arbeidsgiverrollen.

Program for konferansen blir publisert i januar 2018, men vi ber dere allerede nå holde av datoen.

SEKSJON RESSURS OG MILJØ

MEDLEM NUMMER 100

MEF avdeling skog fått medlem nummer 100! Vi ønsker Hans Kr. Struksnæs AS velkommen til skogfamilien!

Fra venstre hogstmaskinfører Kai Espen Knutsen og eier Hans Kristian Struksnæs.

SEKSJON RESSURS OG MILJØ LANG OG TRO TJENESTE

Fagsjef Skog, Bjørn Lauritzen fikk æren av å dele ut MEFs fortjenestemedaljer i sølv og gull, til henholdsvis Tom Erik Presthus og Helge Vidar Andersen hos skogs-entreprenør Tor Jørgen Benterud i Sande i Vestfold. Sølvmedaljen deles ut for 20 års ansettelse og gull for 30 års ansettelse. MEF Skog gratulerer begge med medaljene!

TEMADAGER SKOG 3. – 5. NOVEMBER

Et godt knippe MEF-medlemmer, samarbeidspartnere, foredragsholdere, inviterte gjester og presse deltok på skogavdelingens temadager på Lillehammer nylig. Sentralt sto lørdagens fagseminar hvor fagsjef i Finsk MEF redegjorde for en nylig anbefaling om rettigheter og eierskap til hogstmaskindata. Vi fikk også høre om krav til kontroll av IBCer samt at Jonny Korsnes redegjorde for MEFs utmerkede KS/HMS system.

Temadagene ble avsluttet med å overvære VM i Timbersport i Håkons Hall sammen med ledsagere. Vi takker alle for deltagelsen!

FAGTREFF FOR BRØNNBORERNE I VALDRES

3.-5. november samlet brønnborene seg til fagtreff i lokalene til Valdres Brønnboring AS.

Styremedlem Jon Harald Skattebo åpnet opp sine lokaler til rundt 80 deltakere med ledsagere. Det ble en fin helg både faglig og sosialt. Noen av temaene som ble presentert var:

- Statens Kartverk, Geir Myhr Øien. Borebransjens verktøykasse for informasjon om infrastruktur i undergrunn.
- Kvalitet på borearbeider i byggegrøp! Norges Geotekniske Institutt, Gunvor Baardvik.

Borebransjens leverandører fikk også anledning til både standplass samt taletid. I sum et særdeles trivelig fagtreff toppet med en litt utvidet sosial ramme på Rakfiskfestival. MEFs nye direktør Julie Brodtkorb fikk hilst på kollegiet samt imponerende nok greiet ut om noen av brønnborenes viktige målområder

knyttet til ansvarsrett, sosial dumping og fagbrev for brønnborebransjen.

Vi takker alle for deltagelsen på fagtreffet!

REGION ØST

ÅRETS ENTREPRENØR- BARNEHAGE I OPPLAND

Vingrom Barnehage er kåret til årets entreprenørbarnehage i Oppland. Gjerdalen Entreprenør stilte både med gravemaskin og hjullaster. Kjell Iver Gjerdalen hadde mange ivrige gutter og jenter som fikk prøve å grave i sandkassa med ordentlig gravemaskin. De fikk også en traktor og 10.000 kroner som skal gå til aktiviteter utendørs. MEF serverte pølser og saft til alle barna.

Vi håper dette er med på å skape interesse for anleggsbransjen.

Fra venstre: Bjørn-Tore Storheim, Sandvik Norge as/ Sveinung Skarstad, Hallingdal Brønn- og Graveservice as/ Julie Brodtkorb, MEF/ Bjørn Otto Nygård, Norsk Pumpeservice as.

MÅNEDENS BEDRIFT I REGION ØST

MATHISEN AS

Daglig leder: Øystein Mathisen (styremedlem MEF Hedmark)

Medlem siden: 03.05.2005

Arbeidsområder: Grunnarbeider for bygg (privat, offentlig og næringsbygg), VA-anlegg, riving, utomhusanlegg, vintervedlikehold og kosting av veier og plasser.

Er medlem i MEF fordi:

- Først og fremst for å knytte kontakt med andre i bransjen
- MEF-skolen
- If-avtalen
- MEFs KS/HMS-system
- MEF er viktig for at bransjen skal stå samlet om felles utfordringer som i saken om Geomatikk innvirkning i vår hverdag.

Kristoffer Rygh (fagarbeider) og Øystein Mathisen (daglig leder)

MÅNEDENS LÆRLING

Navn: Sander Elias Knutsen
Alder: 19 år
Bedrift: Per Åsmund Knutsen as
Fag/maskiner: Anleggsmaskinførerfaget
Utdanning: Vg1 - bygg- og anleggsteknikk, Vg2 - anleggsteknikk
Liker best med jobben: å virkelig se at noe konkret skjer hver dag
Interesse/hobby: Motorcross

ÅRSMØTER I REGION ØST I 2018

MEF avd. Hedmark, Oppland og OKAB Region Øst gjennomfører sine årsmøter ombord på DFDS-båten i Oslo før avgang, den 8. mars. Deretter blir mulig å være med på en weekendtur til København med retur 11. mars. MEF avd. Oslo/Akershus har årsmøtet 14. mars på Scandic Gardermoen. MEF avd. Østfold har årsmøtet 20. mars på Quality Hotel Sarpsborg. Velkommen!

NY ADMINISTRERENDE DIREKTØR PÅ MEDLEMSBESØK

Julie M. Brodtkorb har vært på reisefot rundt i hele Norge siden hun startet i MEF i slutten av september. Det har vært mange trivelige dager på rundtur med MEFs regionsapparat for å treffe våre medlemmer.

- For meg er det viktig å komme rundt å lytte til våre medlemsbedrifter. Derfor er dette en «opplæringsreise» for meg, sier Julie Brodtkorb. Hun har vært i en rekke fylker de siste par ukene, og fått med seg mange inntrykk og spennende

opplevelser.

- Det viktigste for meg å bli oppdatert på medlemmenes fokusområder, og så er det min jobb å følge opp disse innspillene, sier hun videre.

REGION NORD

FLOTT HØSTTREFF I SVOLVÆR

Nok en gang opplevde vi en fantastisk helg i Lofoten med sosialt samvær, faglig påfyll, god mat og en fabelaktig fisketur.

Det ble også tid til faglig program og leverandørutstilling. Advokat i MEF, Holm Grimsrud, orienterte om de nye personvernreglene som trer i kraft fra mai 2018. Alle bedrifter må få på plass rutiner for innsamling, oppbevaring og behandling av slike opplysninger.

Fagsjef for næringspolitikk i MEF, Håvard Almås redegjorde for MEFs arbeid med den klimapolitikken det er stort fokus på og hvordan vi som bransje møter disse utfordringene.

Rådgiver i MEF Region Nord, Vibeke Hemmingsen orienterte om MEFs KS/HMS-system og om MEF-skolens kursutvalg og planlagte kurs fremover i regionen.

Ny styreleder i MEF avd Nordland, Ørjan Magnussen oppsummerte fagprogrammet og takket leverandører som stilte opp med en liten utstilling og alle medlemmer som kom og bidro til en fin helg.

Presentasjoner fra helga finnes på MEFs medlemsnett.

Arild Reiørth fra Bulldozer Maskinlag fikk den største fisken - en sei på over 13 kg!

REGION VEST

NY OPPLÆRINGSKONSULENT

Øyvind Flø Kvamsås (25) er ansatt som opplæringskonsulent i OKAB Sogn og Fjordane. Øyvind har arbeidserfaring fra firma Magne Hafstad AS, hvor han begynte som lærling. Han har kontorsted i Førde. Vi ønsker Øyvind velkommen til MEF!

Flowtite GRP-rør: Et lett valg

Å legge rør kan være utfordrende, enten det er et stort eller lite prosjekt, krever store eller små dimensjoner, har høyt eller lavt trykk. Unike produkttegenskaper og fleksible løsninger er noe av det som følger med Flowtite GRP-rør. Vi mener det er et lett valg.

Et valg for generasjoner

Amiantit Norway AS · Postboks 2059 · 3202 Sandefjord · Telefon: 99 11 35 00 · info-no@amiantit.eu · www.amiantit.eu

MÄHLERS- DIN TOTALLEVERANDÖR AV BRÖYTEUTSTYR!

MÄHLERS SIKKERHET ER KUNDENS TRYGGHET!

Mählers Norge AS Vollmarka 3, 7224 Melhus
Tfn +47 909 35 698 | roar.wehn@mahlers.no | www.mahlers.no

MÄHLERS

DRAMMENS MATTA XTREME™

Ny revolusjonerende sprengningsmatte

Dette er den mest Xtreme sprengningsmatte på markedet og tåler store påkjenninger. Forsterkningene ligger inni matte og det blir dermed mindre risiko for å kutte eventuelle signaler til tennere.

Vi syr nå Wire forsterkninga inni matte og ikke utenpå. På sidene syr vi nå 4 remser med 16mm wire for å gjøre matte enda mer solid. Vi forsterker også løftehanken med 3 wire, en 24 mm og 2 stk 18 mm, dvs 60mm tilsammen i løftehanken! Den ene løftewiren går gjennom hele matte for å fordele belastninga på hele matte.

Bestill Drammensmatte "XTreme" her:
905 52 232

post@gummi-industri.no
Arboalleen 23, 3048 Drammen
gummi-industri.no

VOLVO EW60E EN NY KLASSE

Volvo Maskin AS
Telefon: 66 81 86 86
www.volvomaskin.no

Volvo EW60E har skapt en ny klasse innen anleggsmaskiner i Norge. Stadig fler setter pris på maskinens unike egenskaper: Kompakt og smidig i bruk, og imponerende stabil i forhold til størrelsen. Med rask og enkel forflytning er maskinen perfekt til kabelgraving og mindre serviceoppdrag, og kan utføre mange oppgaver der man tradisjonelt har benyttet større hjulmaskiner. Komforten er ivaretatt med et romslig førerhus, og bl.a. mulighet for hjulstyring på hydraulikkspaken. Maskinen kan også trekke en liten henger, som gir mulighet til å få med seg materialer og redskap. Ta kontakt for en hyggelig maskinprat og prøvekjøring!

